

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
14 februari 2023

Referentie
35198398

Bijlagen
1: Begeleidende Kamerbrief
2: Werkagenda mbo
3: Stagepact mbo
4: Werkagenda mbo met track
changes

5: Lakvoorstel beslisnota's
6: Gelakte beslisnota's

nota

Aanbieden Werkagenda en stagepact mbo aan Tweede
Kamer

Aanleiding

Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd op de verzending van de brief, de Werkagenda en het stagepact mbo naar de Tweede Kamer. In bijlage 1, 2 en 3 vindt u de definitieve versie van de Werkagenda en het stagepact mbo en de begeleidende Kamerbrief.

Uw reactie en de reactie van MPVO op de voorgaande versie van de brief en de Werkagenda mbo zijn verwerkt. U vindt een overzicht van de wijzigingen onder het kopje toelichting.

De verzending dient plaats te vinden *na* ondertekening met de andere partijen op 14 februari.

U ontvangt een separate voorbereiding over het programma van de ondertekening met de andere partijen.

In deze nota vragen we u eveneens om in te stemmen met een voorgestelde selectie van 12 maatregelen uit de werkagenda die instellingen verplicht dienen op te nemen in hun kwaliteitsagenda op basis van de regeling kwaliteitsafspraken.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met:

- Ondertekening en verzending van de begeleidende Kamerbrief en de Werkagenda en stagepact mbo naar de Tweede Kamer, na de ondertekening met de andere partijen.
  - De onderliggende beslisnota's worden daarbij openbaar gemaakt.
  - In de Kamerbrief geeft u aan welke moties en toezeggingen verwerkt zijn in de Werkagenda en stagepact.
- Het opnemen van 12 verplichte maatregelen in de regeling kwaliteitsafspraken die instellingen moeten opnemen in hun kwaliteitsplan op de thema's LOB, stages en stagediscriminatie, practoraten en carrièreperspectief voor onderwijspersoneel. De overige ca. 40 maatregelen gericht aan instellingen vallen in de regeling kwaliteitsafspraken in een "pas-toe-of-leg-uit" regime.

Toelichting

Wijzigingen t.o.v. de versie van de Werkagenda die u 14 december heeft ontvangen (zie bijlage 3 voor de wijzigingen in track changes)

- Doelstelling 1.6 over inburgering en de onderwijsroute is op verzoek van MPVO geschrapt.
  - Deze doelstelling was de enige waar geen concreet inhoudelijk doel voor is geformuleerd. Het was vooral een procesbeschrijving. We benadrukken dat we blijven toewerken naar besluitvorming over inburgering in het voorjaar, ook vanwege de ambitie in het regeerakkoord om de rol van mbo bij inburgering te versterken.
- Passage over bedrijfsscholen op verzoek van MPVO aangepast.
- Bij acties onder doelstelling 2.3 Toevoeging van actieplan LLO op verzoek van MPVO.
- Stimuleren MDT en burgerschapsonderwijs aangepast op verzoek van MPVO.
  - MDT is opgenomen in de werkagenda om de naamsbekendheid te vergroten en scholen te stimuleren MDT in te zetten ter verrijking van het burgerschapsonderwijs. In een later stadium wordt MDT mogelijk toegevoegd aan de (toelichting op de) kwalificatie-eisen voor burgerschap. Dit heeft geen financiële gevolgen.
  - We bieden scholen die MDT willen implementeren ondersteuning vanuit het expertisepunt Burgerschap, bijvoorbeeld via handreikingen en inspiratiesessies. Dit alles wordt gedaan in samenspraak met de directie MDT. Hieraan kunnen financiële gevolgen zijn verbonden, die via het bestedingsplan van de directie MDT worden opgevangen.
- Definitieve afspraken beëindiging regeling salarismix en carrièreperspectief zijn verwerkt.
- Op verzoek van IRF is de formulering bij evaluatie subsidieregeling praktijkleren uitgebreid.
- Vanwege het verzoek van het bestuur van de SBB is doelstelling 2.3 over bij- en omscholing licht herschreven.
- Financiën bijgewerkt (begrotingsbehandeling verwerkt.)
- Taalkundige foutjes zijn zo veel mogelijk gecorrigeerd in een redactieslag.
- Actualisatie: bijvoorbeeld update jaartallen 2022 → 2023
- Opmaak

Wijzigingen n.a.v. de kamerbrief m.b.t. het aanbieden van de Werkagenda en het Stagepact:

- In de Kamerbrief is toegevoegd waar, op welke pagina's, de moties terug te vinden zijn.
- In de Kamerbrief is toegevoegd dat de Kamer dit najaar wordt geïnformeerd over het onderzoek naar stagediscriminatie bij studenten met een functiebeperking. Eerder is toegezegd dat de TK voor de zomer de uitkomsten van het onderzoek zou ontvangen. Doordat de privacytoets (DPIA) meer tijd in beslag neemt dan verwacht, kan bevraging van studenten pas later plaatsvinden. De onderzoekers hebben aangegeven

dat het daardoor niet lukt om de onderzoeksrapportage voor de zomer aan te leveren.

Openbaarmaking nota's ter besluitvorming - samenvatting besluitvormingsproces

- Uw inzet voor het mbo en de investeringen in het kabinet zijn uitgebreid beschreven in twee eerdere Kamerbrieven. De onderliggende beslisnota's zijn bij verzending van deze brieven aan de Kamer openbaar gemaakt.
- Na de Kamerdebatten op 9 en 16 november en de OCW begrotingsbehandeling zijn verschillende aangenomen moties in de Werkagenda verwerkt.
- De wijzigingen zijn besproken met de andere partijen in de strategische begeleidingscommissie van de Werkagenda mbo.
- Het onderwijsveld heeft in de commissie aangegeven dat het terugbrengen van het aantal nieuwe vsv'ers naar 18.000 in 2026 een taaie opgave is. Het aantal vsv'ers wordt beïnvloed door externe factoren waarop de scholen nauwelijks invloed hebben, zoals de impact van de coronapandemie op jongeren, de krappe arbeidsmarkt en toenemende multiproblematiek onder jongeren. Ook werd benoemd dat het streven bij het bbl-offensief vraagt om lange adem. Het aandeel bbl-studenten is mede afhankelijk van de stand van de economie.
- De BVMO en de MBO Raad hebben bilateraal aanscherpingen op de Werkagenda voorgesteld, bijvoorbeeld bij de inzet van de middelen voor professionalisering van docenten.
- Over carrièreperspectief voor onderwijspersoneel en het beëindigen van de Regeling Salarismix zijn separate gesprekken met de Randstadinstellingen en de MBO Raad gevoerd. U heeft daarover verschillende nota's ontvangen. U heeft eind november en in december uw akkoord gegeven op het ingroei-pad. Over het op termijn - bij goed resultaat - overgaan van de middelen in de lumpsum heeft u aangegeven dat u goed zicht wilt op welke kwaliteitseisen hiervoor gesteld worden. U wilt precieze voorwaarden stellen voor het overgaan in de lumpsum.
- MPVO heeft separate nota's ontvangen over de passage over bedrijfsscholen in de Werkagenda mbo. De andere partijen hebben aangegeven niet akkoord te zijn met de eerder voorgestelde passage. Daarom is in de Werkagenda opgenomen dat OCW begin 2023 met plannen op dit thema komt en in gesprek gaat met betrokken partijen over deze plannen en de verwezenlijking daarvan.
- In december is de Werkagenda mbo bestuurlijk afgestemd met de andere partijen. Er is toen een inhoudelijk akkoord bereikt.
  - De ALV van de MBO Raad heeft bij instemming een aantal voorwaarden meegegeven, waaronder een principiële bezwaar bij het herijken van de kwalificatie-eisen burgerschap. Daarna is in de Werkagenda opgenomen dat het ministerie met de MBO Raad in gesprek gaat over hun fundamentele principes over de rol van de overheid in de burgerschapsopdracht.

- Ook heeft het bestuur van SBB aangegeven dat SBB bij de doelstelling over om- en bijscholing een rol speelt die benoemd hoort te worden.

Vervolgens heeft MOCW besloten de ondertekening van de Werkagenda en het stagepact met elkaar te verbinden.

Samenvatting besluitvormingsproces stagepact

- Het stagepact is tot stand gekomen naast de Werkagenda in een eigen proces, met als eindresultaat een zelfstandig product.
- De onderdelen stagebegeleiding, voldoende stages en een passende vergoeding waren tot de zomer onderdeel van het proces van de Werkagenda, en onderdeel van de gesprekken die in dat kader plaatsvonden.
- Voor de totstandkoming van de aanpak stagediscriminatie zijn afgelopen zomer vijf regionale co-creatiesessies gehouden met onderwijsprofessionals, leerbedrijven en studenten. Daarnaast zijn ook andere relevante partners aangesloten, zoals vertegenwoordigers van scholen en studenten. Op basis van de regionale co-creatiesessies zijn de acties uitgewerkt tot een aanpak,
- U bent begin september per nota geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de aanpak stagediscriminatie. Deze onderliggende nota wordt met verzending van het stagepact openbaar gemaakt.
- Vervolgens is de aanpak stagediscriminatie en de invulling van de thema's stagebegeleiding, voldoende stages en een passende vergoeding geïntegreerd tot het stagepact. De thema's hebben namelijk een belangrijke samenhang. Over het gehele stagepact zijn gezamenlijke gesprekken gevoerd met alle ondertekenaars van het stagepact. In de gezamenlijke discussies is het o.a. gegaan over het geïntegreerde pakket aan maatregelen, de samenhang tussen de maatregelen en zijn maatregelen aangescherpt zodat er een ambitieus stagepact kwam waar alle partners achter staan.
- Op 19 oktober heeft u intern overleg gehad over het stagepact, de voorbereidende nota geeft de discussiepunten weer uit de gesprekken met de partners en wordt met verzending van het stagepact tevens openbaar.
- Het stagepact kent een verbinding met de Werkagenda, uw inzet voor stages in het mbo is eveneens beschreven in de eerdere Kamerbrieven. Daarnaast is deze inzet ook besproken in de Kamerdebatten op 9 en 16 november en de OCW begrotingsbehandeling. De inbreng van de Tweede Kamer is vervolgens ingebracht in de gesprekken met partners over het stagepact en verwerkt in het stagepact.
- Over het overgrote deel van de maatregelen in het stagepact is hierna overeenstemming bereikt met de partners.

- Na aanleiding van gesprekken met vertegenwoordigers van de scholen is de maatregel over drie contactmomenten bij het verbeteren van de stagebegeleiding aangepast. Er is in het stagepact opgenomen dat in ieder geval drie contactmomenten tussen school, studenten en leerbedrijf per stage het uitgangspunt is, waarvan tenminste een fysiek op locatie.

Over de maatregel stagematching zijn diverse gesprekken gevoerd met o.a. VNO-NCW/MKB-Nederland en de MBO Raad over het doel van de maatregel, de implementatie en de rol van scholen en werkgevers. Op basis van die gesprekken is in de tekst ruimte gegeven om stagematching stap voor stap te implementeren, maar daarin wel ambitieus te zijn. De rol van iedere partij is aangescherpt met daarin beschreven wie welke verantwoordelijkheid neemt. Ook is aangegeven dat we de maatregel volgen en evalueren, zodat we desgewenst kunnen bijsturen. Als laatste kunnen werkgevers en studenten (onderbouwd) aangeven als de match niet passend is. De gewijzigde tekst is vervolgens aan alle partners voorgelegd ter akkoord voor ondertekening op 14 februari.

Verplichte maatregelen in de regeling kwaliteitsafspraken

In de regeling kwaliteitsafspraken wordt aan instellingen gevraagd om kwaliteitsplannen te maken waarmee zij uitvoering geven aan de werkagenda mbo, in samenspraak met hun regionale en sectorale partners. Omdat iedere instelling en iedere regio te maken heeft met eigen kansen en uitdagingen, is het wenselijk dat er voldoende keuzevrijheid is voor instellingen en regio's om hun eigen accent te leggen. De huidige opzet van de regeling kwaliteitsafspraken maakt het mogelijk dat instellingen sommige doelstellingen prioriteren boven anderen, zolang in het op indicatoren gebaseerde plan maar logisch navolgbaar is waarom hiervoor is gekozen.

Aan iedere doelstelling zijn in de werkagenda ca. 5 maatregelen verbonden gericht op instellingen. Met de gebonden ruimte voor accentverschuivingen tussen doelstellingen op het gebied van de doelstellingen, volgt ook dat niet elke school op dezelfde maatregelen (even veel) zal inzetten. Ook de inzet van maatregelen is contextafhankelijk.

Echter, aan sommige maatregelen zijn specifieke geldstromen richting de instellingen verbonden, waardoor het logisch is dat instellingen in elk geval op deze maatregelen inzet plegen. Het betreft bijvoorbeeld maatregelen op het gebied van practoraten en LOB. Ook zijn er maatregelen waarvan u vindt dat deze met de reguliere (kwaliteits)middelen in het hele land uitgevoerd zouden moeten worden, bijvoorbeeld op het gebied van de aanpak van stagediscriminatie. In totaal betreft het 12 maatregelen die voor een verplicht karakter in aanmerking komen. Deze staan hieronder opgesomd. Voor de overige maatregelen uit de regeling kwaliteitsafspraken geldt een pas-toe-of-leg-uit regime.

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding

Investeren in extra capaciteit en kwaliteit op LOB, met name voor de opleidingen verbonden met de maatschappelijke opgaven. Extra inzet bestaat uit:^[1]

1. extra fte voor LOB
2. meer en effectieve oriënterende beroeps- of bedrijfsbezoeken
3. meer/beter begeleiden van studenten bij het kiezen van een stageplek en -richting
4. LOB bijscholingscursus of -training voor docenten loopbaanbegeleiders

Stages

5. Professionaliseren stagebeleid en professionalisering stagebegeleiders o.a. om stagediscriminatie te voorkomen en tegen te gaan
6. studenten op de hoogte brengen van de wijze waarop ze (binnen en buiten de school) stagediscriminatie kunnen melden

Carrièreperspectief

Ambitieuze en realistische plannen met kwantitatieve doelstellingen maken in samenspraak met de OR op de volgende thema's:

7. Inschaling onderwijspersoneel
8. Professionalisering onderwijspersoneel, waaruit o.a. blijkt dat de middelen voor professionaliseringsruimte uit het Coalitieakkoord worden benut. Dit moet in ieder geval tot doel hebben om de kwaliteit van het onderwijs in basisvaardigheden te verbeteren.
9. Werkdruk onderwijspersoneel
10. Begeleiding van startend onderwijspersoneel
11. Onderdeel van het loopbaanbeleid vormen de criteria voor doorstroom van docenten van LB naar LC en LD en de eventuele limiteringen aan de aantallen die kunnen doorstromen en welke consequenties dit heeft voor het ontwikkelperspectief van docenten in verhouding tot het totale aantal onderwijsgevendend/personeelsbestand in de mbo-school.

Practoraten

12. Intensivering van bestaande practoraten dan wel oprichting van nieuwe practoraten

---

^[1] Voor deze vier maatregelen zijn gedurende de looptijd van de kwaliteitsafspraken middelen beschikbaar via de Tijdelijke regeling aanvullende bekostiging LOB MBO 2023 die voor de zomer van 2023 verschijnt.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van

5.12e

Datum

19 december 2022

Referentie

35229647

Bijlagen

- Vierde concept stagepact
werkdocument

nota

Stagematching mbo

Aanleiding

Woensdag 14 december heeft u met Jacco Vonhof van MKB-NL en Adnan Tekin van de MBO Raad gesproken over stagematching als maatregel van het stagepact mbo.

In deze nota kunt u het voorstel vinden voor de tekst over stagematching in het stagepact op basis van het gesprek met MKB-NL en de MBO Raad. Na uw reactie wordt het tekstvoorstel afgestemd met MKB-NL en MBO Raad door D.MBO.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

- Kennis te nemen van de het concept-stagepact zoals dat in samenspraak met verschillende partners geschreven is (bijlage 1);
- Kennis te nemen van de openstaande discussiepunten bij het concept-stagepact, te weten:
  1. Stagematching (VNO-NCW/MKB-NL, NRTO).
  2. Voorschrijven 3 driegesprekken stagebegeleiding (MBO-raad, NRTO).
  3. De toepasbaarheid van het stagepact op alle doelgroepen (ook volwassenen) en alle vormen van mbo (ook BBL, certificaatrajecten etc.) (MBO raad, NRTO).
- Akkoord te gaan met het afstemmen van onderstaand tekstvoorstel voor stagematching met Vonhof, Tekin en JOB ter voorbereiding op een vervolgesprek in januari;
- Vervolgens: het delen van de tekst met de andere ondertekenaars van het stagepact.

Opbrengst gesprek MOCW, Vonhof, Tekin:

- U heeft aangegeven dat stagematching niet ter discussie staat en dat duidelijk moet zijn waar we op uitkomen. Er mag geen enkel jaar verloren gaan.
- Vonhof heeft aangegeven te willen starten met vrijwillige deelname van bedrijven, toegroeien naar deelname van alle leerbedrijven, goed monitoren en verplichte matching als stok achter de deur houden. Hij heeft benadrukt dat scholen de stagebedrijven onvoldoende kennen om een goede match te kunnen maken.
- Tekin heeft aangegeven dat er verschillende varianten zijn van stagematching die onderzocht moeten worden. Matches zonder zicht op de leerwens en competenties van de student vindt hij onwenselijk.

In onderstaande tekst is de uitkomst van het gesprek verwerkt.

- In de tekst is opgenomen dat scholen alle eerstejaars studenten bij hun eerste stageplek matchen per studiejaar 2023-2024. Dit is voor u belangrijk. De MBO Raad moet hier een stap vooruit zetten.

- We hebben ook opgenomen dat bedrijven de eerste twee jaar aan kunnen geven dat zij niet mee willen werken (opt-out). Hier komt u de werkgevers tegemoet.
- We nemen wel nu al op dat per studiejaar 2025-2026 geen uitzonderingen meer mogelijk zijn. Dan doen alle leerbedrijven mee. Dit is een stap vooruit voor de werkgevers.
- Ook is opgenomen dat we verschillende varianten toestaan en onderzoeken welke het beste werkt. Dit is een belangrijk punt voor de MBO Raad. Dit kunnen we steunen omdat wij het ook belangrijk vinden dat we werken met effectieve varianten van stagematching. Alle varianten van matching zijn "blind": geen zicht op persoonskenmerken. De match gebeurt op basis van leerwens en competenties van de student.

Datum
19 december 2022

Deze tekst zal bij ieders akkoord opgenomen worden in het stagepact, en daarmee onderdeel uitmaken van een bredere inzet om stagediscriminatie uit te bannen. En nog breder binnen andere maatregelen om stages te verbeteren, zoals extra inzet op begeleiding van studenten. De complete tekst rond stagediscriminatie in het stagepact vindt u in de bijlage. We bevelen aan om het tekstvoorstel in de bredere context van het pact te beoordelen, omdat matching onderdeel is van het bredere pakket aan maatregelen.

Leeswijzer stagepact in de bijlage

In de bijlage treft u de laatste versie van het Stagepact. Dit is de versie met track changes. Deze tracks zijn de nog niet met de partners afgestemde wijzigingen sinds we de laatste versie met hen hebben gedeeld. Deze versie bevat tekstuele wijzigingen en ook een aantal grotere aanpassingen n.a.v. feedback van partners, namelijk:

- De doelstelling bij het verbeteren van stagebegeleiding kwantificeren we tegelijk met de andere doelstellingen.
- De procedure van hoe meldingen van scholen bij SBB terecht komen is aangepast, n.a.v. feedback van SBB en de MBO Raad. Op deze manier staat er een stevige en heldere meldstructuur met passende rollen en verantwoordelijkheden.
- Bij stagevergoedingen zijn een aantal verduidelijkingen gedaan in de tekst n.a.v. feedback van JOB en FNV Young.

De tekst over stagematching in de bijlage is de oude tekst (op pagina 4 in de bijlage), zodat u deze kan vergelijken met het tekstvoorstel in de nota. Partners hebben hierop in de werkgroep voor het stagepact feedback gegeven. NRTO wil dat stagematching niet gaat gelden voor niet-bekostigde instellingen. VNO-NCW/MKB-Nederland wil dat het niet verplicht is voor bedrijven. MBO Raad wil de uitkomsten van het SEO en Verwey Jonker onderzoek afwachten. Zowel VNO-NCW/MKB-Nederland als JOB willen benoemen dat studenten hun sollicitatievaardigheden kunnen ontwikkelen en worden voorbereid op stage.

Tekstvoorstel stagematching

- Stagediscriminatie is onacceptabel. Iedere student die met stagediscriminatie te maken krijgt, is er een teveel. We spreken af dat we onze krachten bundelen om stagediscriminatie uit te bannen. We onderkennen dat we de tijd van vrijblijvendheid voorbij zijn, en schuwen ongemakkelijke maatregelen niet. Voorop staat wat daadwerkelijk kan werken.
- Uit onderzoek van KIS blijkt dat het objectief matchen of plaatsen van de student door de school een kansrijke maatregel is om stagediscriminatie te voorkomen.¹ We kiezen daarom per direct voor het breed toepassen van

¹ KIS (2021). MBO-stagediscriminatie voorkomen en aanpakken: wat kan werken?

stagematching. Studenten zijn altijd vrij om zelf een stageplek te zoeken of om een stageplek te weigeren.

Datum

19 december 2022

- We starten met eerstejaars bol-studenten omdat dit (meestal) jonge studenten zijn die voor het eerst kennismaken met de arbeidsmarkt. Voor hen hebben we een extra zorg om die start succesvol te maken. Scholen matchen vanaf schooljaar 2023-2024 alle eerstejaars bol-studenten bij hun eerste stage.
- Een brede kopgroep van bedrijven maakt deze voortvarende aanpak mogelijk. Bedrijven die hier niet aan mee willen werken, kunnen dit kenbaar maken.
- Voor het slagen van de maatregel is het belangrijk dat scholen hun studenten en hun stagebedrijven goed kennen. We gaan er voor zorgen dat de onderwijsprofessional die de matching doet zowel de student als het leerbedrijf kent. Studenten krijgen begeleiding bij het opstellen van hun leerwens en worden door de school voorbereid op de stage.
- Er zijn verschillende vormen van stagematching. Scholen kunnen stagematching vormgeven op basis van een handreiking over een beperkt aantal varianten.² Plaatsing gebeurt in alle gevallen op basis van de leerwens en competenties van de student en op basis van wat het leerbedrijf kan bieden. Er wordt niet gematcht op basis van de persoonlijkheid of persoonlijke kenmerken van de student. Het bedrijf voert geen 'klikgesprek'.
- We vinden het belangrijk om te blijven leren wat effectieve vormen van stagematching zijn. In studiejaar 2024-2025 gebruiken we de resultaten van het onderzoek naar stagematching van SEO en Verwey-Jonker om te bepalen welke varianten definitief gebruikt kunnen worden.
- We spreken af dat vanaf 2025-2026 alle erkende leerbedrijven meedoen met objectieve stagematching voor alle eerstejaars bol-studenten bij de eerste stage. We volgen nauwgezet het aantal bedrijven dat niet meedoet met stagematching en het aantal studenten dat gematcht wordt.
- Als blijkt dat we niet op koers liggen voor 100% deelname van alle leerbedrijven, dient OCW een wetsvoorstel in dat stagematching wettelijk regelt.
- Stagematching vraagt van alle partners extra inzet en zorgt ervoor dat studenten niet worden geconfronteerd met uitsluiting bij de zoektocht naar een stage.

Aandachtspunten bij tekstvoorstel stagematching:

- Werkgevers zijn niet bang voor een wetswijziging omdat zij vermoeden dat een wetswijziging geen meerderheid in de Tweede Kamer heeft.
- In het nieuwe voorstel wordt afgesproken dat alle mbo-instellingen (ook niet-bekostigd) studenten in de bol-opleidingen moeten matchen bij hun eerste stage in het eerste jaar. Niet-bekostigde instellingen (NRTO) zullen hier niet mee akkoord gaan. We willen echter een duidelijke norm stellen dat het voor alle eerstejaarsstudenten van belang is, ook wanneer zij een particuliere opleiding volgen. Er is nu wel expliciet benoemd dat het gaat om bol-studenten.
- Het is te overwegen om nog een verplicht evaluatiegesprek na twee weken toe te voegen aan de tekst, om werkgevers meer comfort te bieden.
- In het voorstel geven we aan dat nauwgezet het aantal bedrijven wordt gevolgd dat niet meedoet. We zullen volgend jaar voor de kerst al de eerste balans op te maken, met nog een meting in de zomer van 2024.

---

² Hierbij wordt ook de motie van de leden Van der Molen en El Yassini (TK 31524, nr. 525) over stagematching waarbij studenten kennismaken met twee stageorganisaties en stageorganisaties kennismaken met twee studenten meegenomen.

- We kunnen ervoor kiezen om een implementatieprogramma of speciale aanjager voor de implementatie van stagematching in te zetten vanuit OCW.

Datum

19 december 2022

Huidige tekst stagematching in het stagepact

- We spreken af dat alle bekostigde [onderwijsinstellingen mbo-scholen](#) standaard werken met objectieve stagematching voor eerstejaars studenten bij de eerste stageplek. Plaatsing gebeurt op basis van de leerwens van de student en op basis van wat het leerbedrijf kan bieden.³ De school plaatst niet op basis van persoonlijkheid of persoonlijke kenmerken. Het bedrijf voert geen 'klikgesprek'. De student is vrij om zelf een stageplek te zoeken of om een stageplek te weigeren. Zo krijgen veelal jonge studenten een eerste stageplek op basis van hun leerwens en hun competenties.^{4 5} [Scholen bereiden de studenten voor op de stage en maken het mogelijk dat studenten ook in het eerste jaar hun sollicitatievaardigheden ontwikkelen.](#)
- Alle [bekostigde](#) mbo-scholen starten in studiejaar 2023-2024 met de invoering van objectieve stagematching op basis van bovenstaande randvoorwaarden. Scholen kunnen dit vormgeven op basis van een handreiking over verschillende varianten van stagematching.⁶ We vinden het belangrijk om te blijven leren over [objectieve en effectieve](#) inzet van [objectieve](#) stagematching. In studiejaar 2024-2025 gebruiken we de resultaten van het onderzoek naar stagematching van SEO en Verwey-Jonker om varianten van stagematching aan te scherpen. We streven ernaar dat in studiejaar 2025-2026 alle [bekostigde](#) mbo-scholen werken met effectieve objectieve stagematching voor eerstejaarsstudenten bij de eerste stage.

³ Bij studenten met een ondersteuningsbehoefte nemen scholen dit mee bij de plaatsing en kijken naar begeleiding op maat, zie ook 'verbeteren van de stagebegeleiding'

⁴ Randvoorwaarden zijn dat de onderwijsprofessional die de matching doet zowel de student als het leerbedrijf kent, dat de onderwijsprofessional de student begeleid bij het opstellen van de leerwens en dat er niet wordt gematched op basis van de persoonlijkheid van de student. Deze randvoorwaarden volgen uit het onderzoek MBO-Stagediscriminatie voorkomen en aanpakken: wat kan werken? van KIS uit 2021.

⁵ Op dit moment wordt door SEO onderzoek en Verwey-Jonker gedaan naar verschillende vormen van stagematching. Op basis van de resultaten van dit onderzoek (begin 2024) wordt beleid aangescherpt.

⁶ Hierbij wordt ook de motie van de leden Van der Molen en El Yassini (TK 31524, nr. 525) over stagematching waarbij studenten kennismaken met twee stageorganisaties en stageorganisaties kennismaken met twee studenten meegenomen.

Werkagenda ok
in opmerking
de aan biedingsbrief
W

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW, MPVO

Middelbaar Beroeps
Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
13 december 2022

Referentie
35163072

Bijlagen

nota

Werkagenda mbo - aanbieden aan Kamer

Aanleiding

In de week van 28 november heeft u beiden een concept versie van de Werkagenda mbo ontvangen. Daarna is er separaat contact geweest met MOCW over carrièreperspectief en met MPVO over de tekst over bedrijfsscholen.

De definitieve tekst voor de Werkagenda mbo leggen wij nu aan u beiden voor.

Op 19 december staat de ondertekening door MOCW en de andere partijen op de planning.

Geadviseerd besluit

- Bent u beiden akkoord met de inhoud van de Werkagenda mbo?
Zie bijlage 1 voor een schone versie. Zie bijlage 2 voor een versie met track changes ten opzichte van de versie van de week van 28 november.
- Voor MOCW: bent u akkoord met de begeleidende Kamerbrief?
Zie bijlage 3. U ontvangt vrijdag een nota ter ondertekening.

Toelichting

Proces

- De Werkagenda mbo ligt nu ook bij de andere partijen ter bestuurlijk akkoord voor. De MBO Raad heeft op 15 december een ALV over de Werkagenda.
- We verwachten inmiddels dat alle beoogde partijen akkoord kunnen gaan met deze versie: de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en MOCW.
- Na 15 december wordt de bestuurlijk afgestemde versie van de Werkagenda met een nota ter ondertekening voorgelegd aan MOCW.
- Bij deze laatste nota wordt de set van nota's die openbaar gemaakt wordt toegevoegd.
  - Het voorstel is om de passages in deze nota's over het stagepact te lakken op grond van de lopende onderhandelingen. Na afronding van het stagepact kunnen deze stukken openbaar worden.

- Een concept set van de nota's vindt u in bijlage 4. De meest recente nota over carrièreperspectief, denota die u nu leest en de nota ter ondertekening worden daar nog aan toegevoegd.
- Op 19 december staat de ondertekening door MOCW en de andere partijen op de planning.
- Voor de ondertekening ontvangt MOCW een separate voorbereiding.
- Tussen nu en 19 december wordt de Werkagenda mbo in een neutrale stijl opgemaakt. Ook wordt er een taalcheck uitgevoerd, op fouten en onzorgvuldigheden.
- Na ondertekening volgt verzending aan de Tweede Kamer.

Grotere inhoudelijke wijzigingen

- **Bedrijfsscholen:**
  - Na overleg met MPVO is afgelopen week een aangepaste passage voorgelegd aan de MBO Raad, VNO-NCW en de NRTO. Zij geven aan niet akkoord te zijn met deze passage.
  - Conform afspraak tussen DGHBWE en MPVO is daarom de keuze gemaakt voor een alternatieve tekstpassage waarmee het gesprek over bedrijfsscholen buiten scope van de Werkagenda verder gevoerd wordt: *De urgentie is hoog om snel en flexibel aanbod te realiseren, passend bij de opleidings- en ontwikkelvragen van bedrijven. Hiervoor is zowel aan de vraagkant (werkgever) als aan de aanbodkant (private en publiek bekostigde scholen) extra inzet nodig. Het is van belang om hier gedurende de looptijd van deze Werkagenda concreet mee aan de slag te gaan. Tijdens het afronden van de werkagenda zijn we nog niet tot afspraken gekomen rond bedrijfsscholen. OCW komt begin 2023 met plannen op dit thema en gaat in gesprek met betrokken partijen over deze plannen en de verwezenlijking daarvan.*
- **Carrièreperspectief:**
  - MOCW heeft hierover twee separate nota's ontvangen.
  - In de Werkagenda zelf is de aanpassing tekstueel beperkt.
  - De volledige tekst:
Mbo-scholen maken – in samenspraak met de OR – ambitieuze en realistische plannen met kwantitatieve doelstellingen op het gebied van de volgende thema's
    - O Inschaling onderwijspersoneel*
    - O Professionalisering onderwijspersoneel*
    - O Werkdruk onderwijspersoneel*
    - O Begeleiding van startend onderwijspersoneel**De sociale partners kunnen eventueel gezamenlijk bepalen dat aanvullende landelijke afspraken of nadere specificering nodig is.*

Mbo-scholen besteden in hun kwaliteitsplan - gekoppeld aan het staande HRM-beleid – inhoudelijk aandacht aan carrièreperspectief voor alle medewerkers, en meer specifiek gericht op docenten en andere onderwijsgeevenden, en ontwikkelen waar nodig aanvullend beleid hierop. Mbo-scholen brengen hierbij concreet in kaart welke acties/interventies binnen de mbo-school ten aanzien van loopbaanbeleid ondernomen worden. Mbo-scholen leggen dit met de ondernemingsraad in hun loopbaanbeleid vast. Mbo-scholen geven in hun kwaliteitsplan aan welk substantieel bedrag zij hiervoor investeren en leggen hierover inhoudelijk verantwoording af via het (sociaal) jaarverslag (GJ). Mbo-scholen maken daarbij inzichtelijk hoe zij de middelen voor carrièreperspectief inzetten en op welke manier dat bijdraagt aan de doelen van de werkagenda mbo (instroom, doorstroom, en behoud van personeel voor de arbeidsmarkt van het mbo etc.). De optelsom van de plannen van alle mbo-scholen moet aannemelijk maken dat bovenstaande landelijke doelstellingen worden behaald.

Voor het carrièreperspectief van onderwijspersoneel komt totaal 142 miljoen beschikbaar, waarvan 52 miljoen vanuit Regeling salarismix en 90 miljoen vanuit Regeling kwaliteitsafspraken. Mbo-scholen hebben gegeven de eigen situatie naar eigen inzicht de mogelijkheid om uit de kwaliteitsmiddelen extra middelen te besteden aan carrièreperspectief voor alle medewerkers. In dat geval zijn er minder kwaliteitsmiddelen beschikbaar voor andere doelstellingen.

- Moties begrotingsbehandeling
  - Naar aanleiding van de aangenomen moties bij de begrotingsbehandeling OCW is de passage over schoolkosten aangepast.
  - Ook zijn de motie van de leden De Hoop (PvdA) en Bouchallikh (GL) over het voorstel om opleidingsniveau als discriminatiegrond toe te voegen aan de Algemene wet gelijke behandeling en de motie van de leden El Yassini (VVD), Van der Molen (CDA) en Van der Graaf (CU) over de middelen van de subsidie praktijkleren bij een positieve evaluatie vanaf 2024 inzetten voor een vervolgregeling verwerkt.

- Bevoegdheden docenten:
  - Om niet vooruit te lopen op besluitvorming van MOCW in 2023 over de eisen die in het mbo gesteld worden aan docenten basisvaardigheden is de volgende zin om meerdere plekken

- doorgevoerd: De minister neemt in 2023 een besluit over hoe invulling wordt gegeven aan eisen voor het mbo.
- Daarnaast heeft bilateraal overleg tussen de MBO Raad en de BMVBO de volgende passage opgeleverd: *Scholen stellen docenten aan op basis van het bekwaamheidsprofiel (en scholen waar nodig bij). Daarbij betrekken mbo-scholen zo goed mogelijk de docenten zelf. NB: door het besluit van de minister in 2023 kan dit veranderen (zie 3.1).*

Landelijk betreft de MBO Raad de beroepsvereniging BVMBO bij het profiel. Dit profiel biedt mbo-scholen, onderwijsteams en docenten houvast en inspiratie en gaat specifiek in op de taken, kennis, vaardigheden en houdingen die nodig zijn om burgerschapsvorming en burgerschapsonderwijs in het mbo vorm te geven.

Op iedere mbo-school wordt jaarlijks gevolgd wat de opleidingsachtergrond is van docenten die burgerschap geven. Dit wordt op schoolniveau met de ondernemingsraad besproken. Mogelijk wordt deze afspraak aangepast vanwege de uitkomsten van het onderzoek naar de opleidingsachtergrond van docenten in het mbo en eisen voor basisvaardigheden en burgerschap en het besluit van de minister (zie 3.1).

- Professionalisering middelen:
  - Het overleg tussen de BVMBO en de MBO Raad heeft ook een in onze ogen positieve aanscherping opgeleverd op de inzet van de middelen voor professionalisering van docenten: *Scholen maken professionalisering van docenten die rekenen, Nederlands en burgerschapsonderwijs geven onderdeel van hun scholingsbeleid en het daarbij horende scholingsbudget. Scholingsbeleid is onderdeel van het personeelsbeleid van de school, waarover de werkgever jaarlijks rapporteert in het sociaal jaarverslag.*

Begeleidende Kamerbrief

- De inzet van MOCW en de investeringen in het kabinet zijn uitgebreid beschreven in twee eerdere Kamerbrieven.
- Daarom stellen we voor nu een korte aanbiedingsbrief te sturen, waarin wordt benoemd welke moties in de Werkagenda zijn verwerkt. Ook bij het bestuursakkoord van het hoger onderwijs was de aanbiedingsbrief beknopt.
- Er worden in de begeleidende Kamerbrief nu wel twee kanttekeningen vanuit het onderwijsveld bij de concrete streefwaarden voor het aantal vsv'ers en bij het bbl-offensief genoemd.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
06 december 2022

Referentie
35065719

Bijlagen
2

nota

Vervolg inzet carrièreperspectief

Aanleiding

Momenteel vinden er vanuit OCW gesprekken plaats met de MBO Raad en de Randstadinstellingen om te komen tot overeenstemming met betrekking tot het stoppen met de Regeling Salarismix en de overgang naar carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken. Gezamenlijk is een aantal scenario's verkend waarin de Randstadinstellingen deels tegemoet worden gekomen. Hiermee wordt gestreefd naar een oplossing die voor de Randstadinstellingen acceptabel is en op basis waarvan zij hun ingediende bezwaarschrift (bijlage 1) intrekken. De MBO Raad kan daarna tot ondertekening van de Werkagenda mbo over te laten gaan. De ondertekening van de Werkagenda mbo staat nu gepland op 19 december.

In deze nota wordt een scenario geschetst dat zowel door OCW als door de MBO Raad als kansrijk gezien wordt. Aan u wordt het besluit gevraagd of dit scenario officieel tot inzet van onze gesprekken gemaakt kan worden.

Met het oog op de lopende gesprekken heeft het de voorkeur dat u zo spoedig mogelijk een besluit neemt.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren u om akkoord te gaan met het scenario waarin vanaf 2024 volledig wordt overgestapt naar carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken, maar waarbij de herverdelingseffecten voor de Randstad worden gedempt.
- Wij adviseren u om de instellingen uitzicht te bieden op het - onder de voorwaarde dat instellingen goed presteren - na 8 jaar toevoegen van het carrièreperspectiefbudget aan de lumpsum.

Gevraagd besluit: Gaat u akkoord dat het geschetste scenario, waarbij herverdelingseffecten voor de Randstad worden gedempt en uitzicht wordt geboden op het - onder voorwaarde dat instellingen goed presteren - na 8 jaar toevoegen van het carrièreperspectiefbudget aan de lumpsum?

Kernpunten

- De Randstadinstellingen zijn op basis van de Regeling Salarismix verplichtingen aangegaan met hun personeel (op het gebied van werkdruk en inschaling). Zij zijn bang hier op terug te moeten komen vanwege herverdelingseffecten en vanwege het feit dat de carrièreperspectiefmiddelen niet structureel zijn.

- OCW heeft samen met de MBO Raad een aantal scenario's verkend waarin de Randstadinstellingen tegemoet worden gekomen op de punten waar hun zorgen liggen.
- Het meest kansrijke scenario lijkt momenteel om vanaf 2024 volledig over te stappen naar carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken, maar om de herverdelingseffecten voor de Randstad te dempen door hen een iets grotere wegingsfactor te geven bij de verdeling van de middelen.
- In plaats van een herverdelingseffect van - € 28 miljoen voor de Randstad (zoals het geval zou zijn zonder grotere wegingsfactor) zou er in dit scenario een herverdelingseffect van - € 15 miljoen zijn.
- Doordat de komende jaren de studentenaantallen in de Randstad relatief zullen groeien ten opzichte van de studentenaantallen in de niet-Randstad zal het aandeel van carrièreperspectiefmiddelen voor de Randstad groeien (bijlage 2).
- Het uitzicht bieden op het na 8 jaar (onder de voorwaarde dat instellingen goed presteren) voor heel Nederland toevoegen van het carrièreperspectiefbudget aan de lumpsum is tevens onderdeel van dit scenario.
- Een periode van 8 jaar geeft instellingen de ruimte om gedurende een aantal jaar toe te groeien naar een hogere inschaling van onderwijspersoneel en biedt hen tevens de gelegenheid om te laten zien dat zij behaalde resultaten kunnen bestendigen.
- Eerder gaf u aan dat het uitzicht bieden op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen aan de lumpsum bij goede prestaties, nader uitgewerkt dient te worden.
- Deze nadere uitwerking moet nog plaatsvinden. In de toelichting vindt u een richting waarin gedacht kan worden. In de gesprekken met de MBO Raad zal sowieso aangegeven worden dat hierover heldere afspraken gemaakt zullen worden.
- De verwachting is dat dit scenario ervoor zorgt dat de Randstadinstellingen hun bezwaar intrekken en dat de MBO Raad de Werkagenda mbo tekent.
- De MBO Raad heeft aangegeven dat de niet-Randstadinstellingen niet in bezwaar zullen gaan tegen dit scenario.

Toelichting

Beleidsmatige onderbouwing demping herverdeling

- Het werken met een iets grotere wegingsfactor voor de Randstad, bij de verdeling van de carrièreperspectiefmiddelen, is als volgt te onderbouwen:
  - o De Randstadinstellingen hebben momenteel gemiddeld een hogere inschaling van docenten dan de niet-Randstadinstellingen

- (Randstad: 54,4% LC of hoger; niet-Randstad: 39,3% LC of hoger).
- Van de carrièreperspectiefthema's (inschaling, professionalisering, werkdruk en begeleiding startend onderwijspersoneel) brengt een hogere inschaling van onderwijspersoneel waarschijnlijk de meeste kosten met zich mee.
  - Het zal een aantal jaren duren voordat de niet-Randstadinstellingen toegegroeid zijn richting gelijke (of hogere) percentages hogere inschaling als binnen de Randstad gelden.
  - Hogere inschaling brengt pas na verloop van tijd daadwerkelijk hogere kosten met zich mee, aangezien personeel normaliter slechts een periodiek per jaar groeit. Binnen de Randstad hebben docenten de afgelopen jaren al stappen gezet binnen hogere salarisschalen.

Denkrichting proces uitzicht op lumpsum

- Mbo-instellingen stellen in het kader van de Regeling Kwaliteitsafspraken een kwaliteitsplan op waarin zij schetsen wat de huidige situatie is op het gebied van inschaling, professionalisering en werkdruk van onderwijspersoneel en begeleiding van startend onderwijspersoneel.
- Op basis van een door henzelf te maken analyse van de huidige situatie maken de instellingen plannen met kwantitatieve doelstellingen op de genoemde thema's.
- De OR heeft een formele rol in het goedkeuren van de kwaliteitsplannen.
- De Commissie Kwaliteitsafspraken mbo zal vervolgens deze plannen beoordelen, waarna de instellingen – bij een positief oordeel – het beschikbare budget zullen ontvangen.
- Om te beoordelen of de instellingen voldoende presteren op carrièreperspectief om over te kunnen gaan op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen in de lumpsum, kan de monitoring van de Regeling Kwaliteitsafspraken benut worden.
- Er zal middels deze monitoring op een aantal geijkte momenten gekeken kunnen worden of de instellingen de doelstellingen uit hun kwaliteitsplannen daadwerkelijk realiseren en hier blijvend resultaten op blijven boeken.

Uitvoering

- Er worden voor OCW geen uitvoeringstechnische problemen voorzien bij de voorgestelde werkwijze waarbij de Randstadinstellingen tijdelijk zwaarder gewogen worden voor het te verdelen budget ten behoeve van carrièreperspectief.
- De zwaardere weging moet wel worden ingebouwd bij de berekening van de beschikkingen van de Kwaliteitsafspraken door DUO. Het inbouwen van zo'n 'Randstadfactor' is nieuw voor DUO. Het gesprek wordt hierover opgestart.

Datum
6 december 2022

- Er worden voor mbo-instellingen geen uitvoeringstechnische problemen voorzien. Zij zullen in de nog te vormen kwaliteitsplannen rekening houden met het beschikbaar gestelde budget voor hun instelling;
- Het op termijn uitzicht bieden op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen zal de administratieve lasten van instellingen verminderen en hen zekerheid geven dat deze middelen structureel zijn.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
25 november 2022

Referentie
34936258

Bijlagen
2

nota

Stand van zaken Werkagenda mbo en stagepact

Aanleiding

Op 9 en 16 november heeft MOCW met de Tweede Kamer gedebatteerd over de inzet voor het mbo. Op 22 november is er gestemd over de ingediende moties.

De Werkagenda mbo en het stagepact zijn op een aantal punten in concept aangepast naar aanleiding van de geluiden uit de Kamer.

Eerdere versies van deze stukken heeft u o.a. ontvangen bij het opstellen van de brief met de inzet voor het mbo.

Daarnaast heeft u separate nota's ontvangen over LLO en bedrijfsscholen in de Werkagenda mbo. We hebben uw reactie op de tekst over bedrijfsscholen inmiddels ontvangen en verwerkt. De tekst is geschrapt en vervangen door een passage waarin wordt aangegeven dat we nog niet tot afspraken zijn gekomen op dit thema.

De concept Werkagenda en het stagepact worden besproken in de beleidsstaf met MOCW op 29 november. Hij ontvangt de stukken parallel.

In de voorlopige planning ontvangen u en MOCW in de week van 5 december de definitieve Werkagenda, stagepact en aanbiedingsbrief ter akkoord.

Gevraagd besluit

- Kunt u zich vinden in de tekst van de Werkagenda mbo die raken aan uw portefeuille (LLO)? Zie bijlage 1.
- Kunt u zich vinden in de tekst van het stagepact die raken aan uw portefeuille? Zie bijlage 2.

Kernpunten

Werkagenda

In bijlage 1 vindt u de voorgestelde integrale tekst van de Werkagenda. Er zijn veranderingen ten opzichte van de eerdere versie aangebracht, grotendeels naar aanleiding van de ingediende Kamermoties. De gewijzigde passages zijn paars gemaakt.

- Belangrijke voor u relevante wijzigingen:
  - ~~Bedrijfsscholen: op uw verzoek is er onder de doelstelling overleven Lang Ontwikkelen een actieparagraaf toegevoegd over~~

~~bedrijfsscholen. De huidige tekst moet uw akkoord nog ontvangen.~~ Zier hierboven.

- BBL offensief: we streven er gezamenlijk naar dat 35% van het totale aantal mbo-studenten een bbl-traject volgt. (toegevoegd). Conform motie El Yassini.
- Schoolkosten (toegevoegd): onder gelijke kansen is nu een PM over schoolkosten/boeken/licenties toegevoegd. Dit is uiteraard nog afhankelijk van begrotingsbehandeling en de Kamer.

Stagepact

- In bijlage 2 vindt u de voorgestelde tekst van het stagepact. Er is een nieuwe passage geschreven over stagematching, naar aanleiding van de aangenomen motie van het CDA hierover.

Proces

- De gezamenlijke ondertekening van de Werkagenda mbo en het stagepact is nog geen zekerheid. Meerdere partijen hebben op ambtelijk niveau aangegeven ernstig te twifelen over ondertekening.
- Voor de Werkagenda zetten we voornamelijk in op ondertekening door: de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en MOCW.
- Voor het stagepact zijn beoogd: de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), Christelijk Nationaal Vakbond (CNV) en CNV Jongeren, Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) en FNV Young & United, Algemene Onderwijsbond (AOB), Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv) en MOCW en MSZW.
- De twijfels van de andere partijen zitten met name bij het carrièreperspectief voor docenten in het mbo (en de beëindiging van de salarismix), bevoegdheden in het mbo, stagematching, en het aantal contactmomenten bij stages.
- MOCW benut de komende weken voor bestuurlijke overleggen over deze punten.
- De voorlopige planning:
  - Uiterlijk 5 december: definitieve Werkagenda, stagepact en aanbiedingsbrief ter akkoord naar MOCW en MPVO.
  - 12 december: ondertekening Werkagenda en stagepact in Rotterdam door MOCW en de andere partijen (onder voorbehoud).

Datum
25 november 2022

- 12 december: verzending stukken naar Kamer door MOCW (onder voorbehoud).

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
23 november 2022

Referentie

Bijlagen

1: concept Werkagenda
2: concept stagepact
3: concept Kamerbrief –
werkversie

nota

Werkagenda mbo

Aanleiding

Op 9 en 16 november heeft u met de Tweede Kamer gedebatteerd over uw inzet voor het mbo. Op 22 november is er gestemd over de ingediende moties.

De Werkagenda mbo en het stagepact zijn op een aantal punten in concept aangepast naar aanleiding van de geluiden uit de Kamer.

We gaan graag met u in gesprek over:

- o de stand van zaken van de Werkagenda en het stagepact
- o de insteek van de begeleidende Kamerbrief
- o het proces voor de komende weken

Geadviseerd besluit

- Kunt u zich vinden in de tekst van de Werkagenda mbo? Zie bijlage 1.
- Kunt u zich vinden in de tekst van het stagepact? Zie bijlage 2.
  - o Lopende onderhandelingen [redacted] Zie toelichting.
- Hoe wenst u de Kamerbrief bij de Werkagenda en het stagepact in te steken? Zie bijlage 3.

Toelichting

Stand van zaken Werkagenda mbo

- De gezamenlijke ondertekening van de Werkagenda mbo is nog geen zekerheid. Meerdere partijen hebben op ambtelijk niveau aangegeven ernstig te twijfelen over ondertekening.
- De MBO Raad geeft aan nu geen mandaat van de leden te hebben voor ondertekening en vraagt om meer tijd. Wij vinden uitstel niet wenselijk, omdat er dan (te) weinig ruimte is voor scholen om gedegen kwaliteitsagenda's (de regionale vertaling van de Werkagenda) op te stellen.
- Voor de Werkagenda zetten we vooralsnog in op ondertekening door: de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) en u.

- Op 28 november ligt de nieuwe versie van de Werkagenda voor bij de strategische begeleidingscommissie, waarin de partijen (op directeurniveau) vertegenwoordigd zijn. Dit overleg is belangrijk om te bepalen hoe er verder gegaan kan worden met de Werkagenda mbo. We praten u tijdens de beleidsstaf bij.
- Op 1 december staat er een bestuurlijk overleg ingepland met de MBO Raad dat we willen gebruiken als escalatiemogelijkheid. Voor dit BO ontvangt u een separate nota, met een uitgebreide voorbereiding.
- In bijlage 1 vindt u de voorgestelde integrale tekst van de Werkagenda. Een eerdere versie heeft u ontvangen bij het opstellen van de Kamerbrief met uw inzet voor het mbo. Er zijn veranderingen ten opzichte van de eerdere versie aangebracht, grotendeels naar aanleiding van de ingediende Kamermoties. De gewijzigde passages zijn paars gemaakt.
- De belangrijkste wijzigingen zijn:
  - Carrièreperspectief voor onderwijspersoneel (aangepast)
    - Conform de lijn die u in het debat heeft uitgedragen:
      - Mbo-instellingen maken – in samenspraak met de OR – ambitieuze en realistische plannen met kwantitatieve doelstellingen op het gebied van de volgende thema’s
        - Inschaling onderwijspersoneel
        - Professionalisering onderwijspersoneel
        - Werkdruk onderwijspersoneel
        - Begeleiding van startend onderwijspersoneel
      - De sociale partners kunnen eventueel gezamenlijk bepalen dat aanvullende landelijke afspraken of nadere specificering nodig is.
    - Vakbonden zijn niet tevreden met deze uitkomst. Zij geven aan dat de vakbonden zonder bindende landelijke afspraken over percentages docenten in schalen per saldo buiten spel komen te staan bij de plannen om de inschaling voor mbo-docenten te verbeteren.
    - BVMBO (de beroepsvereniging voor docenten in het mbo) heeft inmiddels aangegeven de Werkagenda niet te willen ondertekenen. Op de drie punten die van groot belang voor docenten, carrièreperspectief, professionalisering en bevoegdheden, vinden zij in de Werkagenda te mager. Namelijk:
      - Geen landelijke bindende afspraken over inschaling docenten.
      - De 30 miljoen voor professionalisering in de lumpsum (zonder oormerk) vinden ze te vrijblijvend.
      - Voor bevoegdheden zouden ze graag nu een besluit van u willen in plaats van eerst verkennend onderzoek. Voor bevoegdheden ziet de BVMBO het graag zo: Het PDG traject kan alleen ingezet worden voor de beroepsgerichte vakken. Voor de niet beroepsgerichte vakken, basisvaardigheden en burgerschap, is een relevante 2e graads bevoegdheid nodig.

- U ontvangt een separate nota over de standpunten van de MBO Raad en de mogelijke gefaseerde afbouw van regeling salarismix.
- Het streven voor vsv: terugbrengen naar 18.000 nieuwe vsv'ers in 2026 (aangepast)
  - Conform motie El Yassini. In de eerdere versie van de Werkagenda werd 20.000 vsv'ers als streven genoemd.
  - Vanuit het veld is aangegeven dat het aantal vsv'ers de komende tijd na een jarenlange daling naar verwachting stijgt, o.a. vanwege de effecten van corona. De MBO Raad heeft daarom kanttekeningen geplaatst bij de uitvoerbaarheid van dit streven.
- Concretere acties onder doelstelling over gelijkwaardige behandeling (toegevoegd)
  - Studentenkaart voor mbo studenten (toegevoegd). Conform motie van der Molen/Palland.
  - Het vergroten van de bekendheid met het mbo studentenfonds onder zowel studenten als docenten en studieadviseurs (toegevoegd). Conform motie van der Graaf.
  - OCW zorgt er voor dat op vergelijkbare wijze als in het hoger onderwijs in de wet wordt opgenomen dat de minister geregeld in overleg dient te treden met de daarvoor in aanmerking komende belangenorganisaties van studenten over aangelegenheden van algemeen belang voor studenten (toegevoegd). Conform motie Bouchallikht.
- Meer aandacht voor passend onderwijs (toegevoegd)
  - De doelstelling 1.2 onder gelijke kansen is uitgebreid met: Het mbo is toegankelijk voor alle studenten, ongeacht ondersteuningsbehoefte. We maken het mbo inclusiever.
  - Conform de motie van der Graaf is toegevoegd dat er in de ondersteuningsstructuur rondom mbo-studenten specifiek aandacht, kennis en kunde komt voor het signaleren van en het gesprek voeren over dreigende depressieve gevoelens, suïcidale gedachten, en vroegtijdig schoolverlaten.
- Schoolkosten (toegevoegd)
  - Onder gelijke kansen is nu een PM over schoolkosten/boeken/licenties toegevoegd. Dit is uiteraard nog afhankelijk van begrotingsbehandeling en de Kamer.
- Bedrijfsscholen
  - Op verzoek van MPVO is er onder de doelstelling over Leven Lang Ontwikkelen een actieparagraaf toegevoegd over bedrijfsscholen. De huidige tekst moet zijn akkoord nog krijgen.

- BBL offensief: we streven er gezamenlijk naar dat 35% van het totale aantal mbo-studenten een bbl-traject volgt (toegevoegd). Conform motie El Yassini.

Stand van zaken stagepact

- In bijlage 2 vindt u de voorgestelde tekst van het stagepact. Er is een nieuwe passage geschreven over stagematching, naar aanleiding van de aangenomen motie van het CDA hierover.
- Ook voor het stagepact geldt dat de handtekeningen van verschillende partijen nog niet binnen zijn.
- Voor het stagepact zijn de beoogde partijen: de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs (JOB MBO), Beroepsvereniging Opleiders MBO (BVMBO), de MBO Raad, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), VNO-NCW MKB-Nederland, Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG), Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB), Christelijk Nationaal Vakbond (CNV) en CNV Jongeren, Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) en FNV Young & United, Algemene Onderwijsbond (AOB), Federatie van Onderwijsvakorganisaties (FvOv), MSZW en u.
- Zoals aangegeven staat er een BO gepland met de MBO Raad op 1 december. Onder andere stagematching en de drie contactmomenten tussen school, student en leerbedrijf per stage kunnen dan besproken worden.
- Naar een moment voor een BO met VNO-NCW/MBK-NL wordt gezocht.

Stagematching en VNO-NCW/MKB-NL

- VNO-NCW/MKB-NL is niet akkoord met het huidige voorstel om standaard te werken met stagematching voor eerstejaars studenten bij de eerste stage. Zij willen het stagepact hierdoor niet ondertekenen. Zonder handtekening van VNO-NCW/MKB-NL komen ook de andere afspraken van het stagepact in de problemen, waardoor er geen afspraken gemaakt kunnen worden over o.a. passende vergoeding en voldoende stages. Wat eveneens prioriteiten zijn uit het coalitieakkoord.
- VNO-NCW/MKB-NL heeft de volgende bezwaren: 1) bedrijven moeten de vrijheid behouden om zelf te bepalen wie ze aannemen en zullen anders afhaken. 2) Verplichting voor de grootste groep terwijl slechts kleine minderheid fout is. 3) In sectoren zoals de zorg en techniek zou stagematching niet kunnen wegens het werken met kwetsbare cliënten of veiligheidsredenen. Deze bezwaren gelden met name voor midden- en kleinbedrijf en daarmee voor MBK-NL (Jacco Vonhof). Het is momenteel onze inzet dat beide organisaties het Stagepact ondertekenen.
- VNO-NCW/MKB-NL hebben twee alternatieve voorstellen gedaan:
  - 1. Bedrijven werken op vrijwillige basis mee aan stagematching, bijvoorbeeld via een platform waar ondernemers zelf kunnen

aangeven dat zij aan open hiring van stagiairs doen. Op basis van onderzoek naar de effectiviteit van dit platform kan de werkwijze verder worden ingevoerd.

- o 2. Alleen werken met stagematching voor grote bedrijven (>250 medewerkers), zodat midden- en kleinbedrijf keuzevrijheid behouden. Dit voorstel moeten zij nog afstemmen met de achterban.

Voorstel en mogelijke compromissen

- Ons voorstel is om met VNO-NCW/MKB-NL bestuurlijk overleg te organiseren waarin u hen aanspreekt op hun maatschappelijke rol en het belang om een sociale norm te stellen tegen stagediscriminatie, inclusief maatregelen. Waarmee u in het gesprek inzet om toch stagematching af te spreken in het stagepact voor eerstejaarsstudenten.
- We bespreken graag in hoeverre u een compromis wil maken en hoe u aankijkt tegen alternatieve voorstellen (met name de optie alleen stagematching voor grote bedrijven).
- Mogelijke compromissen:
  - o 1. Alleen werken met stagematching voor grote bedrijven en mkb-bedrijven die dit willen.
  - o 2. Uitzonderingen voor specifieke branches of sectoren om te werken met stagematching.
  - o 3. Werken met stagematching op vrijwillige basis, bijvoorbeeld via een platform voor open hiring.
  - o 4. Scholen en bedrijven wettelijk verplichten om voor eerstejaarsstudenten te werken met stagematching.
  - o 5. Stagematching uit het stagepact halen en starten met aantal scholen en bedrijven die mee willen doen.
- Op basis van uw wensen wordt het gesprek met VNO-NCW en MKB-Nederland voortgezet en het mogelijke bestuurlijk overleg voorbereid.

Insteek Tweede Kamerbrief

- Met uw brief over de kaders Werkagenda mbo van juli en de brief over de inzet Werkagenda van oktober heeft u de Kamer geïnformeerd over uw visie en plannen.
- Voorstel is daarom nu een korte aanbiedingsbrief te sturen, waarin een aantal moties en toezeggingen worden afgedaan. Deze moties richten zich vooral op stages.
- In bijlage 3 vindt u een eerste voorstel voor de begeleidende Kamerbrief.
- Bij de aanbieding van het bestuursakkoord hoger onderwijs heeft u gekozen voor een zeer beknopte aanbiedingsbrief.

Proces richting ondertekening Werkagenda en stagepact

- 28 november: bijeenkomst strategische begeleidingscommissie
- 29 november: beleidsstaf MOCW

Datum
23 november 2022

- 1 december: bestuurlijk overleg MOCW en MBO Raad over Werkagenda en stagepact.
- Nader in te plannen: bestuurlijk overleg met VNO NCW en MKB Nederland over Werkagenda en stagepact.
- Uiterlijk 5 december: definitieve Werkagenda, stagepact en aanbiedingsbrief ter akkoord naar MOCW en MPVO
- 12 december: gezamenlijke ondertekening Werkagenda en stagepact in Rotterdam (onder voorbehoud)
- 12 december: verzending stukken naar Kamer (onder voorbehoud)

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
22 november 2022

Referentie
34929179

Bijlagen
3

nota

Inzet carrièreperspectief

Aanleiding

De Randstadinstellingen zijn geïnformeerd over uw besluit om de Regeling Salarismix (€ 52,2 miljoen) te beëindigen en gelijktijdig binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken € 142,2 miljoen af te bakenen ten behoeve van carrièreperspectief voor onderwijspersoneel in heel Nederland. Zij hebben middels een brief van advocatenkantoor Van Doorne laten weten dat zij het hier niet mee eens zijn (bijlage 1). Het budget voor de Regeling Salarismix wordt door hen gezien als structureel beschikbaar geld voor de Randstadinstellingen, waarvoor ze salarisverplichtingen zijn aangegaan met hun docenten. Ondanks dat door ons is uitgerekend dat in de nieuwe situatie – inclusief de andere CA-investeringen – er per saldo geen instelling op achteruit gaat, blijft er onvrede heersen bij de Randstadinstellingen. De MBO Raad dreigt de Werkagenda mbo niet te tekenen, zolang er geen concessies worden gedaan.

Komende periode zullen de gesprekken met de Randstadinstellingen en de MBO Raad gecontinueerd worden. In deze nota wordt een besluit gevraagd over onze inzet voor deze nadere gesprekken met de mbo-instellingen en de MBO Raad. Deze voorgestelde inzet is een tegemoetkoming richting de Randstadinstellingen en de MBO Raad.

In deze nota wordt een tweetal tegemoetkomingen geschetst:

1. Een ingroeimodel voor carrièreperspectief, waarmee we de sector meer tijd geven om toe te werken naar de nieuwe situatie. In dit model wordt de Regeling Salarismix gedurende een aantal jaar afgebouwd, in plaats van dat deze regeling – zoals nu is aangekondigd – stopt per 1 januari 2024. Deze langzame afbouw van de Regeling Salarismix is een gebaar richting de Randstadinstellingen.
2. Het uitzicht bieden op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen aan de lumpsum na 2 periodes via de kwaliteitsafspraken (ongeveer negen jaar), bij goed presteren.

De eerstvolgende gesprekken met de instellingen vinden plaats op 29 november. Dit vraagt om een besluit uiterlijk op **28 november**.

Geadviseerd besluit

- Wij adviseren om akkoord te gaan met het gradueel afbouwen van het budget voor Regeling Salarismix en het gradueel opbouwen van het beschikbare budget voor carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken.

- Wij adviseren om akkoord te gaan met het uitzicht bieden op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen aan de lumpsum over negen jaar. Deze periode van negen jaar beslaat twee rondes van kwaliteitsafspraken. Als voorwaarde voor het opnemen van het budget in de lumpsum geldt dat instellingen de komende jaren goed presteren op de kwantitatieve doelstellingen die ze zichzelf – in afstemming met de OR - stellen in hun kwaliteitsplannen.

Gevraagd besluit: Gaat u akkoord dat in de gesprekken met de mbo-instellingen dit ingroeimodel voor carrièreperspectief wordt gepresenteerd?

Gevraagd besluit: Gaat u akkoord dat in de onderhandelingen met de MBO Raad het vooruitzicht op het – onder voorwaarden – op termijn toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen aan de lumpsum wordt gepresenteerd?

Kernpunten

- De Randstadinstellingen zijn ontevreden met uw besluit om de Regeling Salarismix om te vormen naar het investeren in carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken;
- Dit hebben zij laten blijken middels de brief van Van Doorne;
- We zien geen risico voor herverdelingseffecten die Randstadinstellingen in de problemen brengen. Toch geven zij aan dat ze rekenen op de extra middelen uit de Regeling Salarismix aangezien zij salarisverplichtingen zijn aangegaan met hun docenten;
- Ons voorstel is om de Randstadinstellingen tegemoet te komen en de Regeling Salarismix gradueel af te bouwen;
- Op deze manier krijgen de Randstadinstellingen meer tijd om zich aan te passen aan de nieuwe situatie;
- Het gradueel afbouwen van de Regeling Salarismix zal samengaan met het gradueel opbouwen van het beschikbare budget voor carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken;
- Ons voorstel is om 2023, 2024 en 2025 te gebruiken voor het afbouwen/opbouwen, waarbij in 2023 de huidige regeling van kracht blijft. In 2024 blijft 35% van het budget van de Regeling Salarismix behouden en 65% van het budget wordt toegevoegd aan de Regeling Kwaliteitsafspraken en in 2025 20% behoud Salarismix en 80% toevoegen aan Kwaliteitsafspraken. In 2026 zal het volledige budget van de Regeling Salarismix zijn toegevoegd aan de Regeling Kwaliteitsafspraken. Dit geeft instellingen drie jaar de tijd om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Randstadinstellingen zullen gedurende deze drie jaar een relatief grotere bekostiging houden om te investeren in onderwijspersoneel;
- Er treden ook in deze situatie herverdeeleffecten op, maar deze zullen wel meer geleidelijk zijn;

- Voor de niet-Randstadinstellingen is de graduele opbouw van het budget voor carrièreperspectief niet problematisch, zij zullen in hun nog te maken plannen rekening moeten houden met een oplopend budget.
- Aangezien het hoger inschalen van onderwijspersoneel – een belangrijk onderdeel van het bieden van carrièreperspectief – pas met het verstrijken van de jaren hogere werkgeverskosten met zich meebrengt (per jaar een periodiek extra) zal er in de plannen sowieso een natuurlijke oploop van kosten zitten;
- Het gradueel afbouwen en opbouwen vraagt vanuit de organisatie van OCW extra werk, de hoeveelheid extra werk is te overzien;
- Een tweede voorgestelde tegemoetkoming is het uitzicht bieden op het onder voorwaarden toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen aan de lumpsum na negen jaar;
- De voorwaarde die aan dit vooruitzicht gekoppeld is, is dat instellingen de komende jaren goed moeten presteren op de in hun kwaliteitsplannen opgestelde kwantitatieve doelstellingen op het gebied van inschaling, professionalisering, werkdruk en de begeleiding van startend onderwijspersoneel;
- Hoe de beoordeling van of deze prestaties van de instellingen voldoende zijn geschiedt, dient nog nader uitgewerkt te worden;
- Voor instellingen biedt het toevoegen van dit bedrag aan de lumpsum zekerheid op lange termijn, aangezien dit bedrag dan niet meer gekoppeld is aan een (veranderlijke) regeling.
- Betrokkenheid van onderwijspersoneel bij het bepalen van deze doelstellingen is georganiseerd middels instemmingsrecht van de OR op de kwaliteitsplannen.
- De bovengenoemde aanpak is afgestemd met FEZ, zij begrijpen de situatie en gaan er mee akkoord.

Toelichting

Financiële gevolgen

- Het gradueel afbouwen en opbouwen brengt geen extra kosten met zich mee, aangezien het budget van de Regeling Salarismix en het budget voor carrièreperspectief binnen de Regeling Kwaliteitsafspraken communicerende vaten zijn;
- We moeten wel de begroting aanpassen voor de jaren 2024 en 2025. Het budget voor de Regeling Salarismix en de Regeling Kwaliteitsafspraken moet namelijk worden aangepast. Dit passen we aan in de voorjaarsnota 2023. In de nota van wijziging op de begroting 2023 is namelijk de gehele nieuwe situatie van uw eerdere voornemen al financieel verwerkt;
- Voor de niet-Randstadinstellingen betekent een ingroeimodel dat er een graduele opbouw van het budget voor carrièreperspectief plaatsvindt. Zij krijgen in het voorgestelde model in 2024 en 2025 een lager budget. Dit is echter niet problematisch, aangezien het hoger inschalen van

onderwijspersoneel pas met het verstrijken van de jaren hogere werkgeverskosten met zich meebrengt (per jaar een periodiek extra).

Uitvoeringsconsequenties

- Er worden voor OCW geen uitvoeringstechnische problemen voorzien bij de voorgestelde werkwijze;
- Er worden voor mbo-instellingen geen uitvoeringstechnische problemen voorzien. Zij kunnen in de nog te vormen kwaliteitsplannen rekening houden met de voorgestelde oploop van het budget voor de Kwaliteitsafspraken;
- Het op termijn uitzicht bieden op het toevoegen van de carrièreperspectiefmiddelen zal de administratieve lasten van instellingen verminderen.

Achtergrond Regeling Salarismix

De Regeling Salarismix komt voort uit het Convenant Actieplan Leerkracht uit 2008. Dit convenant bevat tevens diverse landelijke afspraken over docenten in het mbo (bijlage 3). Met het omvormen van de Regeling Salarismix worden deze andere afspraken expliciet niet ongedaan gemaakt. De lumpsumbekostiging voor alle mbo-instellingen is met het ondertekenen van dit convenant namelijk structureel verhoogd, zodat instellingen zich blijvend kunnen houden aan deze andere afspraken.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

-

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO (via MOCW ter info)

Beroeps Onderwijs

Van

5.1.2.e

Datum

31 oktober 2022

Referentie

34395374

Bijlagen

nota

Tekst LLO in Werkagenda MBO

Aanleiding

Momenteel bevindt de totstandkoming van de Werkagenda MBO zich in de eindfase. Behalve mogelijke punten die uit het commissiedebat van 9 november naar voren komen, rest nog een discussiepunt tussen OCW en MBO-Raad over de passage betreffende bedrijfsscholen. Op 3 november jl. sprak ambtelijk OCW met u over mogelijke passages voor in de brief Werkagenda MBO. Dit gesprek heeft geleid tot opties voor aangepaste tekstvoorstellen.

Geadviseerd besluit

Wij vragen u om voor één van de twee tekstvoorstellen te kiezen. De voorkeursoptie vanuit directie MBO is optie 1. Indien u voor optie 1 kiest leggen wij deze optie ter goedkeuring voor aan de MBO-Raad. Optie 2 is een terugvaloptie conform uw suggestie in een eerder overleg.

Optie 1 met aanpassingen. Lulit dat niet, dan optie 2 (met aanpassing)

Tekst LLO-passage Werkagenda MBO

Tijdens het gesprek van 3 november jl. heeft u het volgende aangegeven:

- De passages over bedrijfsscholen zijn teveel vanuit het perspectief van de onderwijsinstelling geschreven, terwijl juist de ontwikkelvraag van de werkgever centraal moet staan.
- Redeneren vanuit bestaand stelsel is hier een valkuil. De regie ligt niet altijd bij de onderwijsinstellingen en de werkgever neemt vaak het initiatief.
- Werkgevers (in het bijzonder het MKB) moet ergens met hun ontwikkelvraag terecht kunnen. Als daar geen antwoord op komt, moet OCW waar nodig en mogelijk vanuit haar verantwoordelijkheid aanvullende maatregelen kunnen nemen om de opstart van bedrijfsscholen te bevorderen.

NB. Met deze tekstpassages wordt de motie Stoffer (kamerstuk 29544, nr. 1143) nog niet afgedaan. De prioriteit voor de zeer korte termijn ligt bij de afronding van de Werkagenda MBO.

Optie 1:

Met deze optie komen we tegemoet aan uw suggesties tijdens het gesprek van 3 november j.l.. De passage over bedrijfsscholen is aangepast, waarbij in de inleidende alinea het perspectief van bedrijven (vraagkant) is benoemd en duidelijker is aangegeven dat het aanbod moet voldoen aan de vraag van bedrijven. Daarnaast is een extra actiepunt toegevoegd waarin aangegeven is dat OCW aan de slag gaat om aanvullende oplossingen, voor bedrijven die voor hun opleidingsvragen niet bij de onderwijsinstellingen terecht kunnen. De invulling van deze aanvullende oplossingen nemen we op in het actieplan dat samen met de toekomstvisie wordt opgesteld, in het kader van de toekomstverkenning. Met deze optie maken we een afspraak met onderwijsinstellingen dat zij zich

inspannen voor bedrijfsscholen. Daarmee dienen zij in hun kwaliteitsplannen aan te geven hoe zij deze afspraak gaan invullen.

Tekstvoorstel optie 1 (de gewijzigde tekstdelen zijn blauw gearceerd)

'De urgentie is hoog om snel en flexibel aanbod te realiseren, passend bij de opleidings- en ontwikkelvragen van bedrijven. Hiervoor is zowel aan de vraagkant (werkgever) als aan de aanbodkant (private en publiek bekostigde instellingen) extra inzet nodig:

- Er is meer flexibel en op maat onderwijsaanbod nodig.
- Tegelijkertijd is het belangrijk dat bedrijven (waaronder het MKB) die hun opleidings- en ontwikkelvragen nog niet helder hebben, ondersteund worden bij het formuleren en realiseren ervan. Hierbij kunnen zowel private als publiek bekostigde instellingen een rol spelen.

Vanuit deze benadering versterken we de rol van roc's als regionale opleidingscentra, ook voor volwassenen, in het kader van leven lang ontwikkelen, conform de opgave uit het coalitieakkoord.

Concreet doen we dit op de volgende manieren:

- We benutten de faciliteiten van de publiek bekostigde mbo-instellingen beter, zodat investeringen die we al doen ruimer publiek benut ~~geen~~ worden. *wat is dat concreet?*
- We stimuleren roc's om de expertise van hun mbo-docenten in te zetten in bedrijfsscholen, ook voor om- en bijscholing van volwassenen.
- We moedigen private en publiek bekostigde mbo-instellingen aan om (delen van) erkende mbo-opleidingen op maat aan te bieden als opleidingstrajecten en certificaatrajecten binnen een bedrijf. De acties voor versterking van de samenwerking tussen mbo-instellingen en bedrijven en de versterking BBL (waaronder BBL voor zij-instromers) komen ook ten gunste van bedrijven die erkende mbo-opleidingen (willen) aanbieden. Bijvoorbeeld in het kader van een bedrijfsschool.
- We stimuleren de directe samenwerking tussen bedrijven en instellingen met de LLO Katalysator (gefinancierd vanuit het Nationaal Groeifonds), waarin ook bedrijfsscholen kunnen participeren.
- Bedrijfsleven en onderwijsinstellingen onderzoeken regionaal wat op korte termijn aanvullend mogelijk is om de verdere ontwikkeling van scholing binnen bedrijven een boost te geven. *Waar nodig en mogelijk neemt OCV vanuit haar verantwoordelijkheid aanvullende maatregelen om de opstart van bedrijfsscholen te bevorderen.* *"Binnen dit in, binnen dan wel met..."*
- Op het onderwijs in en met bedrijven zijn de normen voor kwalitatief goed onderwijs onverminderd van toepassing. Dat geldt dus ook voor de eisen die worden gesteld aan door de mbo-instelling uit te geven diploma's, certificaten en praktijkverklaringen. We hechten waarde aan deze normen en eisen.

Optie 2:

In de tekst over LLO worden de zinnen over bedrijfsscholen volledig geschrapt.

Tekstvoorstel optie 2

'De urgentie om snel en flexibel in te kunnen spelen op opleidings- en ontwikkelvragen in het bedrijfsleven is groot. We concretiseren daarom de opgave

en deze slaat dan terug op private en publiek.

kan deze aanpak?

leerinfrastructuur binnen bedrijven, waaronder het langs beide lijnen te versterken van regionaal opleidingsaanbod, ook voor volwassenen.....

een verdere leerinfrastructuur binnen bedrijven, waaronder budget's halen te bevorderen!!

Al in het optie 2 wordt dit al geschrapt en vermeldt dat over dit thema geen overeenstemming is bereikt en ook dat met verdere plannen komt.

Datum
31 oktober 2022

uit het coalitieakkoord om roc's als regionale opleidingscentra te versterken, ook voor volwassenen, in het kader van leven lang ontwikkelen. Dit doen we op de volgende manieren:

- We benutten de faciliteiten van de publiek bekostigde mbo-instellingen beter, zodat investeringen die we al doen ruimer publiek benut gaan worden.
- We moedigen private en publiek bekostigde mbo-instellingen aan om (delen van) erkende mbo-opleidingen op maat aan te bieden als opleidingstrajecten en certificaatrajecten binnen een bedrijf.
- We stimuleren de directe samenwerking tussen bedrijven en instellingen met de LLO Katalysator (gefinancierd vanuit het Nationaal Groeifonds

In het voorjaar van 2023 volgt een Kamerbrief met een toekomstvisie LLO. Hieraan koppelen we een **Actieplan LLO** (ook voorjaar 2023). Daarin maken we duidelijk wat we in deze kabinetsperiode, naast het bovenstaande en overig lopend LLO-beleid, gaan doen om te voorzien in de vraag uit het bedrijfsleven en om deelname aan leven lang ontwikkelen voor iedereen vanzelfsprekend te maken.'

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Middelbaar Beroeps Onderwijs

Van 5.1.2.e

Datum 17 oktober 2022

Referentie 34314410

Bijlagen

nota

Bedrijfsscholen - LLO

Aanleiding

De Werkagenda MBO is in afrondende fase. Laatste openstaande punt met de MBO raad is nog het benoemen van inspanningen voor bedrijfsscholen.

Daarnaast is tijdens het debat over arbeidsmarktcrapte een motie ingediend en later aangenomen die de regering verzoekt in samenwerking met MKB Nederland, het ontstaan van bedrijfsscholen (financieel) te stimuleren (vanaf hier 'motie Stoffer' genoemd, zie bijlage 1).

In deze nota wordt voor afronding van de Werkagenda een concreet voorstel gedaan en voor omgang met de motie Stoffer een stappenplan voorgesteld. Tevens vindt u, ter achtergrondinformatie, drie bijlagen:

1. De motie Stoffer
2. Een samenvatting onderzoek ECBO naar bedrijfsscholen uit 2019
3. Beknopte achtergrondinformatie over het onderdeel bedrijfsscholen in de SLIM regeling.

Geadviseerd besluit

Akkoord met:

- A. de voorgestelde formulering rond bedrijfsscholen in de Werkagenda MBO, zoals hieronder beschreven onder 'ons advies'; *Ik zoek iets anders, namelijk stelt echter de door. zie suggesties.*
- B. het voorgestelde stappenplan voor oppakken motie Stoffer.

Uw denkrichting

In de interne brainstorm over LLO met directie MBO van 19 september jl. heeft u aangegeven dat u, zowel in de Toekomstverkenning LLO als het Actieplan LLO aandacht wil voor (acties gericht op) bedrijfsscholen. U ziet in de toekomst een verschuiving naar de rol van werkgevers als opleider; het wordt een nieuwe rol van opleiders om werkgevers hierbij te ondersteunen, met flexibel en op maat aanbod. In reactie op de nota van 3 oktober over de werkagenda heeft u te kennen gegeven niet alleen naar de toekomstverkenning te willen kijken, maar ook naar wat nu al kan. Verder heeft u in het debat over kraptesectoren van 30 september jl. verschillende aspecten genoemd die bij het vraagstuk van bedrijfsscholen een rol spelen:

"Evenals in de financieringsmogelijkheden"

*Dank!
Correcte samenvatting met 1 aanverlting:*

Hier hoort nog bult bij?

- We kijken met elkaar een beleg-infrastructuur binnen bedrijven. Dat is een ideaal voor belevings dat gaat niet vanzelf. Vereist ook betrokkenheid overheid.

Datum
17 oktober 2022

- Er zijn op dit moment veel mogelijkheden voor bedrijfsscholen, maar veel bedrijven lopen er ook op vast. Dit geldt met name voor mkb-bedrijven. Een ROC biedt niet altijd aan wat een bedrijf precies nodig heeft. → ja!
- Het gaat bij bedrijfsscholen niet om regulier onderwijs, maar onderwijs dat op het bedrijf plaatsvindt. Dat is vaak op een andere manier georganiseerd, maar heeft niet.
- Bedrijven moeten worden geholpen om bedrijfsscholen te starten. al dan niet via bestaande ROC. Uitgewerkt moet worden op welke de manieren dit kan en hoe dit financieel ondersteund kan worden.
- Het is interessant om vanuit bedrijfsscholen te denken en financieringsmogelijkheden te bieden voor initiatieven die buiten het reguliere onderwijs heel goed onderwijs bieden aan mensen die het nodig hebben. Deze mogelijkheden moeten dan wel streng omkaderd zijn en voldoen aan kwaliteitseisen. een s
- Bij de reflectie op de voorgenomen motie Stoffer over bedrijfsscholen heeft u aangegeven dat u wilt verkennen wat OCW hierin kan betekenen, dus naast de regelingen bij Sociale Zaken, zoals de SLIM-regeling.

Precies!

Uw denkrichting is uitgangspunt voor verdere afspraken ter stimulering van bedrijfsscholen

Kernpunten voor de te nemen besluiten

A. Laatste tekstaanpassing in Werkagenda MBO

De MBO Raad geeft aan dat het gebruik van de term 'bedrijfsscholen' bij MBO-instellingen uiteenlopende associaties oproept en bijvoorbeeld gezien kan worden als strikt particuliere initiatieven zónder enige betrokkenheid van mbo-opleidingen en mbo-instellingen. De MBO Raad wil daarom in de Werkagenda MBO deze term vermijden, maar staat wel open voor het versterken van mbo-onderwijs in het bedrijf, ook als bedrijven daartoe het initiatief nemen. Voor de MBO raad is van belang om in de formulering in de werkagenda preciezer te zijn in de wijze waarop zij samen met het bedrijfsleven onderwijs aanbieden. De zorg betreft vooral het behoud van onderwijskwaliteit en daarmee de waarde van het diploma. Die zorg is terecht; in het verleden hebben zich gevallen van diplomafraude voorgedaan, met alle gevolgen van dien voor betreffende studenten, maar ook voor vertrouwen in dergelijk onderwijs.

Zie hieronder de huidige tekst uit de Werkagenda, met in geel de door de MBO Raad voorgestelde wijzigingen:

Thema 2, doelstelling 3:

In de toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer begin 2023 geïnformeerd wordt, nemen we mogelijkheden op om hoe de publiek bekostigde mbo-instellingen beter te ontsluiten zijn, zodat investeringen die we al doen ook

Kern van wat er nodig is in afspraak

↳

↳

↳ Niet genoeg

↳ Niet noodzakelijk met alleen bekostigd mbo, ook particulier mogelijkheid tot bekostiging mogelijk maken als er geen geschikt ROC dan voor is. Die stak ontbreekt nu achter de deur.

It's met i-)

klept i-)

Datum
17 oktober 2022

meer publiek gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld door ruimere benutting van de faciliteiten van mbo-instellingen en inzet van de expertise van mbo-docenten in **bedrijfsscholen** opleidingstrajecten/certificaatrajecten op basis van een **erkende mbo-opleiding of deel daarvan op maat voor een bedrijf**. Deze verkenning maakt deel uit van de toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt.

Ik zit op andere spoor.

En:

VNO NCW en MKB-Nederland brengen de meerwaarde van de BBL-opleidingen, leerbanen, waarin werken en leren wordt gecombineerd, voor jongeren en volwassenen onder de aandacht bij sectoren die hier geen traditie in hebben (zoals de ICT sector). SBB start een BBL offensief. Onder andere door in het RMT aandacht te vragen voor scholing van werkenden en werkzoekenden via de BBL, MBO certificaten en praktijkverklaring. Scholen vergroten hun aanbod voor BBL-opleidingen, met name in cruciale sectoren als klimaat/techniek, bouw en zorg, en zorgen ervoor dat deze opleidingen afgestemd zijn op wat zij-instromers al kennen en kunnen, en maken dit BBL-aanbod expliciet bekend binnen de eigen regio.

De acties voor versterking BBL (waaronder BBL voor zij-instromers) komen ook ten gunste van **bedrijfsscholen bedrijven** die **erkende** mbo-opleidingen (willen) aanbieden (~~in nauwe samenwerking met een mbo-instelling en volledig op locatie van het bedrijf~~).

→ hier bedoelen ze denk ik bekostigd mbo. Daar speelt dus de afhankelijkheidsrelatie die nu geen garantie is voor een goed aanbod. Dus dat moet scherper.

Ons advies

U wilde juist al een stap concreter worden. Met de tekstvoorstellen die de MBO Raad doet, is zij wel concreet in wat zij wil doen, maar vermijdt zij het woord bedrijfsscholen. Wij stellen daarom voor om de woorden van de MBO Raad wel te gebruiken, maar wel expliciet te benoemen dat dat past in de bredere ambitie om bedrijfsscholen en samenwerking met bedrijven te stimuleren. En een wijziging die op basis van uw eerdere reactie op de nota van 3 oktober jl. wenselijk is, is om deze concrete ambitie niet te presenteren in het licht van de toekomstverkenning, maar als een actie die al gaat starten. Verder is in het tekstvoorstel hieronder het belang benoemd van behoud van onderwijskwaliteit.

Het tekstvoorstel aan u luidt derhalve als volgt (met in geel de wijzigingen door de MBO Raad en in blauw de voorgestelde aanvullende wijzigingen:

- **De toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt, maakt deel uit van de toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt.** De toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt, maakt deel uit van de toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt. Tevens

stimuleren we de inzet van de expertise van mbo-docenten in opleidingstrajecten/certificaatrajecten op basis van een erkende mbo-opleiding of deel daarvan op maat voor een bedrijf. Dit is onderdeel van een brede kabinetsambitie voor stimulering van leren in de praktijk en bedrijven die erkende mbo-opleidingen aanbieden. ~~Daarbij wordt aandacht besteed aan de kwaliteit van de opleidingen en de waarde van een diploma overheid, ook als dat in een bedrijf betaald wordt.~~ In de toekomstverkenning LLO, waarover de Tweede Kamer in voorjaar 2023 geïnformeerd wordt, nemen we op wat de langere termijn ambities zijn ten aanzien van LLO in brede zin en meer specifiek richting nader te bepalen vormen van bedrijfsscholen. Hierin maken we ook duidelijk wat we in deze kabinetsperiode aanvullend gaan doen om dat te realiseren.

Is ook korte termijn ambitie al wel, zie Stoffer bv.

- De acties voor versterking BBL (waaronder BBL voor zij-instromers) komen ook ten gunste van bedrijven die, ~~inwachtend in het kader van een bedrijfschaos,~~ erkende mbo-opleidingen (willen) aanbieden. ~~Wat doen zij dan volledig op kosten van het bedrijf, samen met een mbo-instelling die deze opleiding dan in samenwerking met en naar wens van het bedrijf vorm geeft. De mbo-instelling bewaakt hierbij de onderwijskwaliteit en heeft wettelijk primaat om het diploma af te geven.~~

Hier zie nu vooral het probleem

B. Stappenplan motie Stoffer

- Direct:
  - Wat nu al kan en gebeurt beter benutten en communiceren:**
    - Conform tekstvoorstellen in werkagenda:
      - stimuleren van inzet van mbo-docenten in opleidingstrajecten/certificaatrajecten in bedrijven
      - versterken BBL (incl. BBL voor zij-instromers) en dit ten gunste laten komen van bedrijven die erkende mbo-opleidingen willen aanbieden.
    - In NGF-projecten LLO Katalysator en LLO Collectief stimuleren dat bedrijfsscholen maximaal mee participeren in samenwerkingsverbanden (waar vanuit NGF dus ook budget voor beschikbaar is).
    - Vanuit Kennispunt LLO MBO-instellingen informeren en stimuleren om samen te werken met bedrijven voor bedrijfsscholen, o.a. door delen good practices.
    - Mogelijkheden SLIM-regeling voor bedrijfsscholen beter communiceren.
  - Eerste helft november:

Nader **gesprek met MPVO** om **afbakening en ambitie** ten aanzien van bedrijfsscholen nader te concretiseren, om zo te bezien wat aanvullend op wat nu al kan en gebeurt en met aandacht voor bewaken van onderwijskwaliteit mogelijk is. Hiervoor ontvangt u een voorbereidingsnota met inhoudelijke voorstellen ter bespreking in dat overleg.

Punten die in dit gesprek aan de orde kunnen komen:

- o Aanscherping definitie en ambitie op bedrijfsscholen (zie bijlagen 2 en 3). Mogelijke denkrichting: definitie moet passen bij zowel grote bedrijven als mkb-bedrijven, bedrijfsschool moet (o.a.) gericht zijn op (maatwerk)opleidingen mbo-ho.
- o Op basis van verdere afbakening en precisering van de ambitie vaststellen welke nadere afspraken met bedrijfsleven en het onderwijs mogelijk zijn en wat dit eventueel vanuit de overheid vraagt.

Over uitkomsten van dit gesprek wordt vervolgens ambtelijk ook contact gelegd met SZW.

- Tweede helft november:
Organiseren **Rondetafelsessie** met aantal (grote en mkb-) **bedrijven** dat een bedrijfsschool heeft dan wel overweegt, en aantal mbo- en ho-**instellingen** uit de betreffende regio's en doorspreken over voordelen en belemmeringen voor (grote en mkb-) bedrijfsscholen (waaronder knelpunten wet- en regelgeving mbo en ho en knelpunten financiering)

- Begin december

In de reeds beoogde **tweede gezamenlijke sessie MOCW en MPVO** toekomstverkenning LLO (volgend op eerste gezamenlijke 'white-sheet' sessie op 3 nov) concreet **doordenken** hoe **nadere afspraken** t.a.v. bedrijfsscholen kunnen luiden en wat dit eventueel van de overheid vraagt. Dit vergt ook keuzes in definiëring en aandacht voor overeenkomsten en verschillen in mbo en ho. Doordenking van nadere afspraken gebeurt met oog op zowel de langere termijn als op stappen die daartoe binnen de huidige kabinetsperiode genomen kunnen worden.

Eerste denkrichtingen voor concrete acties binnen huidige kabinetsperiode:

- o Nieuwe mogelijkheden aanboren binnen bestaande regelingen voor realiseren maatwerk aanbod zoals versterking bbl voor zij-instromers, stimulering praktijkleren in het mbo voor doelgroepen gemeenten/UWV en uitvoering NGF-projecten voor bij- en omscholing zoals LLO-katalysator en Laaggeletterdheid
- o Bij uitwerking financieringsmogelijkheden tegengaan versnippering, aanhaken bij huidige financieringsmogelijkheden via Regeling praktijkleren (OCW) c.q. SLIM regeling (SZW)

- December/Januari

→ Bekostiging onder voorwaarden flexibiliseren
o Escalatie mogelijkheid als particulier onderwijs
een gat van ROC opvult (= ~~modale~~ falen), dan bekostiging mogelijk.

Datum
17 oktober 2022

In gesprekken met koepels mbo en ho, werkgevers en sociale partners in kader van toekomstverkenning LLO expliciet **nadere afspraken maken** over bedrijfsscholen. Deze afspraken worden opgenomen in het actieplan.

- 3 Maart (voorlopige datum)
In Kamerbrief toekomstvisie en actieplan LLO **Kamer informeren over afspraken met sector** ten aanzien van bedrijfsscholen.

Bijlage 1 – Motie Stoffer en van der Plas

Tweede Kamer der Staten-Generaal 2 Vergaderjaar 2022–2023 29 544
Arbeidsmarktbeleid Nr. 1143 MOTIE VAN DE LEDEN STOFFER EN VAN DER PLAS

Voorgesteld 29 september 2022 De Kamer, gehoord de beraadslaging, constaterende dat er sprake is van grote krapte op de arbeidsmarkt; constaterende dat het kabinet inzet op een leven lang leren; overwegende dat hierbij ook aandacht moet zijn voor mensen die hun vak in de praktijk willen leren en zich willen blijven ontwikkelen binnen het bedrijfsleven; overwegende dat het mkb door middel van bedrijfsscholen hierin een belangrijke rol kan vervullen; verzoekt de regering, in samenwerking met MKB-Nederland het ontstaan van bedrijfsscholen financieel te stimuleren, en gaat over tot de orde van de dag.
Stoffer Van der Plas

Bijlage 2 Onderzoek ECBO naar bedrijfsscholen

De term bedrijfsschool is geen beschermde term en er is geen vastgestelde definitie. Tijdens de uitvoering van een onderzoek naar bedrijfsscholen uit 2019 door het Expertisecentrum Beroepsonderwijs bleek dat in de praktijk verschillende benamingen (bedrijfsschool, academie, opleidingscentrum, enz.) worden gehanteerd. In dat onderzoek is het onderwerp afgebakend tot een bedrijfsschool die opleidt tot een erkend mbo-diploma. Het gaat dan dus niet om bedrijven die interne academies opzetten waarin hun personeel wordt geschoold in bedrijfsspecifieke opleidingstrajecten zonder landelijk civiel effect.

In het rapport van bovengenoemd onderzoek komt men tot de volgende afbakening:

In een bedrijfsschool:

1. wordt opgeleid tot een erkend mbo-diploma;
2. is sprake van een samenwerkingsverband tussen één (individuele bedrijfsschool) of meerdere bedrijven (collectieve bedrijfsschool) en een erkende mbo-opleider (bekostigd of niet-bekostigd);
3. ligt het initiatief, de regie en de affichering (naam) voor de bedrijfsschool bij het bedrijf/bedrijven;
4. kan de toegang kan worden bepaald door het bedrijf/bedrijven;
5. is er sprake van een groep deelnemers (geen individuele opleidingstrajecten);
6. is er sprake van een structurele samenwerking (meerjarig bestaande samenwerking of de intentie daartoe);
7. investeert het bedrijf investeert substantieel in een bedrijfsschool (financieel of in bijvoorbeeld uren of apparatuur)

Bij verdere stimulering van bedrijfsscholen is het van belang om af te spreken of die afgebakende definitie wordt bedoeld, of toch een bredere. Een afbakening is

nodig omdat het mbo zich immers per definitie kenmerkt door (intensieve) samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en omdat bij stimulering van bedrijfsscholen helder moet zijn wat precies gestimuleerd wordt: intensivering van samenwerking in brede zin, of echt een specifieke vorm van bedrijfsscholen. En ook als de bovengenoemde definitie gebruikt wordt is het van belang om te bepalen of het altijd om mbo moet gaan, of dat ook hbo- en wo-bedrijfsscholen worden beoogd.

Uitgaande van een vrijere definitie van bedrijfsscholen zien onderzoekers dit vooral bij grotere bedrijven ontstaan, die eigen 'academies' starten. In het MKB is het vaak lastiger dit individueel te doen, maar collectieve bedrijfsscholen kunnen dan een oplossing zijn. In bovengenoemd onderzoek uit 2019 is een inventarisatie gedaan van bedrijfsscholen. Van de 148 bedrijfsscholen zijn er 82 individuele bedrijfsscholen en 63 een collectieve bedrijfsscholen. De laatste vaak met meerdere locaties. (Van de overige bedrijfsscholen was onduidelijk of het individueel of collectief was.)

Voor de individuele bedrijfsscholen gaven de onderzoekers aan dat ongeveer een derde een instroom heeft tussen de 40 en 55 studenten per jaar. Een iets minder groot deel (24 van de 66 individuele bedrijfsscholen) heeft tot 20 studenten aan instroom. Acht bedrijfsscholen hebben 100 studenten of meer aan instroom per jaar. Eén individuele bedrijfsschool kent een instroom van meer dan 500 studenten per jaar.

In het geval van een collectieve bedrijfsschool is de instroom volgens dezelfde onderzoekers gemiddeld hoger. Zestien bedrijfsscholen hebben een instroom tot 50 studenten per jaar, nog eens zestien hebben een instroom van 50-300 studenten, er is één uitschieter van 1.000 studenten per jaar. Omdat niet van alle bedrijfsscholen het aantal instromende studenten bekend was, was het niet mogelijk het totale aantal instromende studenten te tellen.

Bijlage 3 Bedrijfsscholen in de SLIM-regeling van SZW

Met de SLIM-subsidie heeft het ministerie van SZW een regeling specifiek voor het MKB beschikbaar gesteld om te investeren in een leerrijke werkomgeving. Met SLIM kan er ook subsidie worden aangevraagd om een bedrijfsschool op te richten.¹ Inmiddels loopt de SLIM-regeling bijna 3 jaar. Dat biedt gelegenheid om te onderzoeken in hoeverre de regeling wordt gebruikt voor bedrijfsscholen en

¹ SLIM vergoedt meerdere activiteiten, onderverdeeld in activiteit A,B,C,D. Activiteit C biedt gelegenheid voor het invoeren van een bedrijfsschool: het ondersteunen en begeleiden bij het ontwikkelen of invoeren van een methode in de onderneming die werkenden in de onderneming stimuleert hun kennis, vaardigheden en beroepshouding verder te ontwikkelen tijdens het werk.

Datum
17 oktober 2022

hoe aanvragers dit traject ervaren. Als blijkt dat dit onderdeel van SLIM weinig wordt benut, zijn er verschillende acties mogelijk, zoals de mogelijkheid binnen SLIM beter onder de aandacht brengen, of hier voorlichting over geven. Indien dit onderdeel moeilijk uitvoerbaar blijkt te zijn voor aanvragers is een regelwijziging een optie. Bij SLIM is daarnaast een kennis- en ondersteuningsprogramma beschikbaar voor aanvragers. Via deze weg kan er ingezet worden op meer communicatie en voorlichting over bedrijfsscholen.

TER VOORBEREIDING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
07 oktober 2022

Referentie
34318447

Bijlagen
Eerste concept stagepact mbo

nota

Intern overleg over stagepact mbo op 19 oktober van
14:15 tot 14:45

Aanleiding

Deze nota is ter voorbereiding van het interne overleg van woensdag 19 oktober over het stagepact mbo, waar de aanpak stagediscriminatie onderdeel van is. Het doel van het overleg is met name om de aanpak stagediscriminatie te bespreken. De andere maatregelen in het stagepact zijn reeds op 21 september tijdens de beleidsstaf met u besproken.

Bijgaand vindt u het eerste concept stagepact dat op 10 oktober is besproken met de beoogde ondertekenaars. Deze bespreking heeft geleid tot een aantal suggesties en openstaande discussiepunten, die we in deze nota toelichten.

U wordt gevraagd om kennis te nemen van de voorgestelde suggesties en discussiepunten. Wij gaan graag met u in gesprek over de voorstellen voor aanpassingen van het stagepact op basis van de suggesties en discussiepunten.

Toelichting

Hieronder volgen de suggesties en discussiepunten van de beoogde ondertekenaars. Deze suggesties komen zowel uit de gezamenlijke bespreking van 10 oktober als uit bilaterale overleggen met de betrokken stakeholders.

Suggesties

- Expliciteer in het stagepact dat de ondertekenaars gehouden zijn aan het nakomen van de gemaakte afspraken.
Voorstel OCW: We verduidelijken dat het stagepact bestuurlijke afspraken omvat die doorwerken in bestaande afspraken. Daarnaast vindt periodiek bestuurlijk overleg plaats over de voortgang en de uitvoering van de afspraken.
- Maak duidelijk op welke wijze studenten kunnen terugvallen op deze afspraken als school en leerbedrijf afspraken niet nakomen.
Voorstel OCW: We expliciteren dat partijen elkaar aanspreken indien niet wordt voldaan aan de bestuurlijke afspraken. In de directe communicatie naar studenten maken we duidelijk hoe de student in deze gevallen kan handelen (bijvoorbeeld in de brief die begin december wordt verstuurd aan alle mbo-studenten).
- Doel is het uitbannen van stagediscriminatie. Neem in het stagepact op, op welke wijze de ontwikkeling wordt gemonitord.

Voorstel OCW: De eerste twee jaar van het stagepact wordt het effect van de maatregelen op de tevredenheid van de student onderzocht en gemonitord. Als na twee jaar blijkt dat er geen positieve beweging op gang komt, dan volgt een ijkmoment en worden de maatregelen heroverwogen.

- Zorg ervoor dat de maatregelen structureel worden ingebed op elke mbo-instelling. Maak het stagepact een integraal onderdeel van het beleid van een school.

Voorstel OCW: in het stagepact expliciteren dat de afspraken integraal onderdeel uitmaken van het beleid van iedere school.

- Een landelijk reviewsysteem voor studenten wordt niet gezien als een effectieve maatregel.

Voorstel OCW: We zoeken met partners naar een andere manier om studenten een stem te geven in het stageproces.

Openstaande discussiepunten

Maatregel: Verbeteren van de stagebegeleiding: drie contactmomenten tussen school, student en leerbedrijf per stage, waarvan tenminste twee bij het leerbedrijf.

- Enerzijds geven MBO Raad en vakbonden aan dat deze maatregel de werkdruk van docenten verhoogt en dat de maatregel teveel op detailniveau is en te weinig rekening houdt met uitzonderingen (zoals snuffelstages of internationale stages). Anderzijds willen docenten deze begeleiding graag doen omdat het docenten zicht geeft op ontwikkelingen in de praktijk en zij hierdoor tijdig het 'lastige gesprek' kunnen voeren met leerbedrijven en studenten, bijvoorbeeld over stagediscriminatie.

Lijn OCW: drie contactmomenten moet de standaard worden om een student goed te begeleiden, juist dat persoonlijk contact moet beter. Uiteraard zijn uitzonderingen mogelijk als fysieke aanwezigheid niet haalbaar is (bijv. bij internationale stages).

Maatregel: Stagematching van eerstejaarsstudenten bij de eerste stageplek op basis van leerwens, tenzij de student dit niet wil.

- Voornaamste bezwaar, o.a. van JOB en FNV Young & United, is dat stagematching de keuzevrijheid van studenten beperkt. Vanuit JOB en MBO Raad is er aarzeling over de capaciteit van docenten en in hoeverre docenten voldoende tijd hebben om studenten goed te matchen.

Lijn OCW: uit onderzoek van KIS blijkt dat stagematching één van de meest effectieve maatregelen is om stagediscriminatie tegen te gaan. We expliciteren keuzevrijheid zodat voor studenten duidelijk is dat zij ook zelf mogen solliciteren of een plaatsing mogen weigeren. Scholen kunnen kwaliteitsmiddelen voor de werkagenda mbo inzetten om ervoor te zorgen dat docenten voldoende tijd hebben voor het matchingsproces.

Maatregel: Aanpassen erkenningsreglement SBB; voorwaarde voor (her)erkenning is dat leerbedrijf een werkwijze hebben om eerlijk stagiairs te werven en selecteren, maatregelen neemt om stagediscriminatie te voorkomen en protocol bij (signalen van) discriminatie.

- SBB en VNO-NCW vinden deze rol niet passen bij SBB omdat SBB volgens hen zo de toezichhoudende rol van de Nederlandse Arbeidsinspectie krijgt. Andere partners benadrukken dat het essentieel is dat leerbedrijven pas erkend worden als zij deze eerste stappen zetten om discriminatie tegen te gaan.

Lijn OCW: Met deze maatregel zetten we in op het voorkomen van stagediscriminatie en stellen we vanuit OCW en SBB een sterke sociale norm. We sluiten aan bij de wet van SZW; leerbedrijven worden met die wet al verplicht om een werkwijze te hebben om discriminatie te voorkomen. SBB gaat geen toezicht houden op de wet – dat is aan de arbeidsinspectie – maar is verantwoordelijk voor de kwaliteit van leerbedrijven.¹ Eerlijke werving en selectie en het voorkomen van stagediscriminatie is hier een belangrijk onderdeel van. SBB controleert dit bij het erkennen en herbeoordelen van leerbedrijven.

Maatregel: Alle mbo-instellingen hebben een toegankelijk, laagdrempelig meldpunt voor stagediscriminatie en oneigenlijke inzet van stagiairs.² Tweede stap is melden bij SBB.

- Alle partijen steunen een toegankelijk en laagdrempelig meldpunt op de mbo-instelling. Wel is opvolging van de melding en een alternatief voor de student belangrijk (andere stageplek). Volgens JOB moet er een onafhankelijk landelijk meldpunt komen met kennis en expertise. SBB en JOB vinden een meldpunt bij SBB niet goed gepositioneerd.

Lijn OCW: Studenten moeten op school terecht kunnen als zij te maken krijgen met uitsluiting op de arbeidsmarkt en een alternatieve stageplek krijgen indien de student zich niet veilig voelt op de stage.³ We verkennen vanuit OCW waar studenten ook buiten de school terecht kunnen bij stagediscriminatie en in hoeverre het wenselijk is om het meldpunt bij SBB te behouden.

Maatregel: Realiseren van voldoende stageplaatsen. Voor iedere student is een stageplaats of leerbaan beschikbaar.

---

¹ Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 7.2.10.

² Mbo-instellingen kunnen het meldpunt koppelen aan de faciliteit voor klachten die elke mbo-instelling met de invoering van de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten moet hebben.

³ Scholen zijn al wettelijk verplicht om een alternatieve stageplek aan te bieden indien het bevoegd gezag en SBB vaststellen dat de beroepspraktijkvorming niet naar behoren zal kunnen plaats vinden (Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 7.2.9.)

- VNO-NCW geeft aan dat voor bepaalde opleidingen, bijvoorbeeld in sommige sectoren en/of op niveau 2, geen stageplaatsen zijn. Dit heeft te maken met het mindere arbeidsmarktperspectief.

Lijn OCW: iedere student die gestart is in zijn opleiding hoort de opleiding te kunnen afronden, daarvoor is een stageplaats nodig. Onderwijsinstellingen hebben de wettelijke plicht om zorg te dragen voor voldoende beschikbare stageplaatsen.⁴ Bedrijven hebben hier een maatschappelijke rol. Dit heeft Jacco Vonhoff ook aangegeven tijdens het overleg met u. We kunnen bedrijven wel ondersteunen door deze beter kennis te laten maken met deze doelgroep.

Maatregel: Bieden van een passende vergoeding: Iedere student ontvangt een passende vergoeding voor de stage. Deze bestaat minimaal uit een dekkende onkostenvergoeding. Daarbovenop staan in elke cao afspraken over een passende stagevergoeding.

- Alle partijen steunen deze maatregel. De vakbonden gaven aan hierover graag afspraken te willen maken in CAO's.
- JOB en CNV Jongeren geven aan dat de teksten over onkostenvergoeding, stagevergoeding en vergoeding BBL-studenten niet ambitieus genoeg zijn. Het geheel is voor hen te weinig afdwingbaar.

Lijn OCW: We kiezen voor de lijn van de bestuurlijke afspraken, waar werkgevers en vakbonden zelf afspraken maken over wat een passende vergoeding is en dit vastleggen in CAO's. We zijn terughoudend met wetgeving op dit punt. Met de handtekening van alle partijen onder het stagepact, borgen we dat zowel de werkgevers als de vakbonden zich hiervoor inzetten.

Aanvullend aandachtspunt

De maatregelen tegen stagediscriminatie zijn gericht op de toekomst. In gesprekken met studenten krijgen we terug dat zij vooral willen weten wat er op korte termijn aan dit probleem wordt gedaan. Hier is op dit moment geen passend antwoord op. Daarom is het voorstel om in de communicatie over stagediscriminatie (meer) nadruk te leggen op effectieve sociale normstelling en partijen op te roepen om niet te wachten tot dat de maatregelen van kracht zijn, maar vooral ook nu dit probleem het hoofd te bieden.

Proces

De komende weken vinden gezamenlijke en bilaterale overleggen plaats met de beoogde ondertekenaars van het stagepact. Het gezamenlijke overleg van 10 oktober krijgt 18 oktober een vervolg. Tijdens dit overleg volgen mogelijk meer suggesties voor aanpassingen van het stagepact.

---

⁴ Wet educatie en beroepsonderwijs, artikel 7.2.9, lid 1.

Datum
7 oktober 2022

Indien nodig volgt voor het Kamerdebat over het mbo van 9 november een bestuurlijk overleg over het Stagepact. Het streven is om het Stagepact samen met de werkagenda mbo medio november te ondertekenen.

TER VOORBEREIDING

Aan: MOCW

**Middelbaar Beroeps
Onderwijs**

Van
5.1.2.e

Datum
6 september 2022

Referentie
33832745

Bijlagen
Bijlage 1: Overzicht planning
proces

Bijlage 2: Voorbereiding digitale
deelname sessie

Intern OCW afgestemd
COM

nota

Stagepact en aanpak stagediscriminatie

Aanleiding

Deze nota is ter voorbereiding op de co-creatie sessie over stagediscriminatie van 15 september in Leeuwarden. U schuift digitaal aan bij de start van deze sessie om het belang van de aanpak van stagediscriminatie en uw betrokkenheid hierbij te benadrukken.

Met deze nota wordt u tevens geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van de aanpak tegen stagediscriminatie en wordt gevraagd of u akkoord gaat met het uitwerken van onderstaande acties.

Kernpunten

- In bijlage 1 vind u de voorbereiding voor uw digitale deelname aan de co-creatie sessie op 15 september.
- In de Kamerbrief over de kaders van de Werkagenda mbo heeft u aangekondigd dat het Kabinet, conform het regeerakkoord, een Stagepact sluit met het bedrijfsleven en mbo-instellingen. De aanpak van stagediscriminatie krijgt hierin een nadrukkelijke plek in het kader van kansengelijkheid.
- De Werkagenda mbo loopt een paar weken vooruit op het Stagepact. In de Werkagenda mbo wordt aangekondigd dat het Stagepact in november wordt gelanceerd. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de nadere planning van het proces.
- In het Stagepact worden o.a. afspraken gemaakt over:
  - Voldoende stageplekken
  - Een goede begeleiding van studenten
  - Een passende stagevergoeding
  - De aanpak van stagediscriminatie
- De aanpak stagediscriminatie wordt in co-creatie sessies ontwikkeld met studenten, scholen en leerbedrijven. Ook landelijke partners sluiten aan, waaronder de MBO Raad, SBB, JOB en de werkgeversorganisaties. Over de overige onderdelen van het Stagepact is in het traject van de Werkagenda mbo reeds ambtelijk met partijen gesproken.
- Op basis van de twee co-creatie sessies die hebben plaatsgevonden in juli zijn voorlopige maatregelen voor stagediscriminatie gedefinieerd. In september volgen nog 3 sessies.
- We zien dat de opbrengst van de sessies tot nu toe geen echt onorthodoxe maatregelen opleveren. Wel worden er nieuwe voorstellen voor een betere

aanpak gedaan, die zich met name richten op de driehoek student, stagebegeleider op school en het leerbedrijf.

- De voorstellen voor nieuwe maatregelen zijn minder vrijblijvend van aard en er is sprake van meer balans tussen de set maatregelen die zich richt op een stimulerende aanpak en die inzetten op een verplichtende aanpak.
- Voor maximale impact en zicht op het effect van de aanpak wordt voorgesteld om de volgende acties uit te voeren:
  - Een expertteam een (vrijblijvend) advies laten uitbrengen over de (concept) aanpak stagediscriminatie;
  - De (concept) aanpak stagediscriminatie in een sessie met (uitsluitend) studenten verder ontwikkelen;
  - Verbinding tussen plannen van de G4 bij de landelijke aanpak;
  - Aansluiting bij het wetsvoorstel Toezicht gelijke kansen bij werving en selectie van SZW;
  - Via monitoring voortgang van stagediscriminatie volgen;
  - De Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme verzoeken om stagediscriminatie mee te nemen in haar onderzoek.
- Na de laatste co-creatiesessie in september wordt een set met de meest kansrijke en effectieve maatregelen gebundeld tot de aanpak tegen stagediscriminatie. Hier wordt u over geïnformeerd tijdens de beleidsstaf van 22 september.¹
- Hoofdboodschap van de aanpak wordt dat scholen, leerbedrijven en overheid ontwikkelkansen voor mbo-studenten centraal stellen en de barrières die jongeren uitsluiten zoals stagediscriminatie met concrete maatregelen tegengaan.

Toelichting

Na twee (van de vijf) sessies zien we dat scholen en leerbedrijven aangeven dat zij aan zet zijn. Met ondersteuning van OCW. Dit is een verandering t.o.v. de eerdere agenda tegen stagediscriminatie waar de bal bij de student lag. Ook zijn de maatregelen voor scholen en leerbedrijven minder vrijblijvend van aard en kunnen deze worden onderverdeeld in verplichtende en stimulerende maatregelen.

Hieronder volgen de maatregelen die zijn geïnventariseerd in de co-creatie sessies tot nu toe:

- Verplichte matching en plaatsing door de school van eerstejaars studenten en leerbedrijf bij de eerste stageplek.
- Een verplicht aantal uren contact op de werkvloer tussen stagebegeleider (school), praktijkbegeleider (leerbedrijf) en de student.

---

¹ Er wordt nog bezien of er tijdens de beleidsstaf van 22 september ruimte is om het Stagepact en de aanpak stagediscriminatie te bespreken. Indien dit niet mogelijk is wordt bekeken of er ruimte is tijdens de beleidsstaf van 27 september.

- Wettelijke verplichting die ziet op het inrichten van een toegankelijke faciliteit/klachtenloket op iedere school die de student helpt en doorverwijst. Inclusief een meld- en ondersteuningsstructuur. Hierbij wordt gekeken naar een mogelijke verbinding met antidiscrimatievoorzieningen bij gemeenten.
- Aantoonbaar antidiscriminatie beleid expliciet opnemen in de erkenningsvoorwaarden van SBB voor leerbedrijven.
- Een dergelijke voorwaarde vervolgens ook opnemen in de praktijkovereenkomst (POK) tussen school en leerbedrijf.
- Standaard verantwoording door het leerbedrijf over het werving-, selectie-, en antidiscriminatie beleid tijdens de vierjaarlijkse herbeoordeling van de erkenning van het leerbedrijf door SBB.

De stimulerende maatregelen gaan over:

- Sociale normstelling: op alle niveaus actief stelling nemen tegen stagediscriminatie door betrokken partijen en de overheid. Bijvoorbeeld door bijeenkomsten te organiseren om kennisuitwisseling tussen scholen en leerbedrijven te stimuleren waarbij bestuurders zich uitspreken tegen stagediscriminatie en het belang van de aanpak van stagediscriminatie benadrukken.
- Deskundigheidsbevordering van stage- en praktijkbegeleiders van scholen over het herkennen van stagediscriminatie en het wegnemen van handelingsverlegenheid. Bijvoorbeeld via trainingen over stagebegeleiding en door het instellen van een landelijke diversiteitsbrigade die ondersteuning biedt.
- SBB actieve rol geven bij kennisuitwisseling onder leerbedrijven over het herkennen en tegengaan van stagediscriminatie. Bijvoorbeeld via trainingen over stagebegeleiding en als onderdeel van een landelijke diversiteitsbrigade.
- Monitoring met een benchmark waarbij leerbedrijven en scholen die het goed doen positief worden uitgelicht ('naming en faming').

Een aantal maatregelen vragen om aanvullende financiële impuls. De financiële consequenties worden bij nadere uitwerking doorgerekend en zullen ter besluitvorming aan u worden voorgelegd.

Voor maximale impact en zicht op het effect van de aanpak kunnen de volgende aanvullende acties worden uitgevoerd:

1. Expertteam met voorlopers op het gebied van diversiteit en inclusie uit het bedrijfsleven en de overheid (vrijblijvend) advies laten uitbrengen over de (concept) aanpak. Met als doel om witte vlekken in beeld te krijgen. Mogelijk heeft u suggesties voor personen die we namens u kunnen uitnodigen. Er wordt op dit moment gedacht aan de volgende personen: **Persoonlijke levenssfeer - bescherming**

2. De (concept) aanpak stagediscriminatie in een sessie met (uitsluitend) studenten voorleggen en gezamenlijk verder ontwikkelen om het perspectief van studenten te verankeren in de aanpak. Bij de sessies tot nu toe zijn maar enkele studenten aanwezig, waardoor het perspectief van studenten (in verhouding tot het perspectief van scholen en leerbedrijven) wordt onderbelicht.² Door een sessie met uitsluitend studenten te organiseren en hierbij in een veilige sfeer voor studenten te creëren, kan het perspectief van studenten alsnog worden meegenomen.
3. 27% van de mbo-studenten volgt een opleiding in de G4. Deze gemeenten hebben of ontwikkelen beleid tegen stagediscriminatie. Inzet is om deze gemeenten te betrekken bij en te verbinden aan de landelijke aanpak.
4. Aansluiten bij het wetsvoorstel toezicht gelijke kansen bij werving en selectie van SZW. Deze wet verplicht werkgevers en intermediairs om een werkwijze te hebben die gericht is op het voorkomen van discriminatie bij werving en selectie van werknemers, inclusief stagiairs.³ Dit wetsvoorstel gaat in oktober naar de Kamer.
5. Monitoring: na een nulmeting streefwaarden per (school)jaar vaststellen om voortgang te volgen.
6. De onlangs geïnstalleerde Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme⁴ verzoeken om stagediscriminatie mee te nemen in haar onderzoek, daarbij te reflecteren op de aanpak en de regering te adviseren over verbetering van beleid en regelgeving.

Gevraagd besluit:

Gaat u akkoord met het uitwerken van de bovengenoemde acties?

---

² Voor de sessies die nog volgen wordt extra ingezet op aanwezigheid van studenten.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 35 673, nr. 2.

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 30 950, nr. 301.

Datum
6 september 2022

Bijlage 1: voorbereiding digitale deelname co-creatie sessie op 15 september

Donderdag 15 september bent u digitaal aanwezig bij de start van de co-creatie sessie in Leeuwarden van 09:00 tot 09:15. Uw deelname onderstreept uw betrokkenheid en het grote belang dat uw hecht aan het voorkomen van uitsluiting van jongeren en creëren van gelijke kansen in het mbo.

Er zijn in totaal vijf regionale sessies georganiseerd: in juli hebben sessies plaats gevonden in Zwolle en Maastricht en in september vinden sessies plaats in Amsterdam, Leeuwarden en Rotterdam. Het doel van de sessies is om de landelijke aanpak stagediscriminatie met studenten, stagebegeleiders (scholen) en praktijkbegeleiders (leerbedrijven) te ontwikkelen. Hierbij wordt de regionale context meegenomen en sluiten ook (regionale) vertegenwoordigers van landelijke partners aan (VNO-NCW, SBB, MBO Raad en JOB).

Het projectbureau Policy Design Studio begeleidt de sessie op basis van *design thinking* methodiek. Deelnemers bedenken gezamenlijk ideeën en maatregelen om stagediscriminatie aan te pakken en presenteren deze ideeën aan elkaar tijdens de laatste fase van de sessie.

U wordt gevraagd om de sessie digitaal te openen. Persoonlijke levensfeer - bescherming van Policy Design Studio zal bij aanvang van de sessie het woord geven aan u om alle deelnemers kort toe te spreken:

- U kunt aangeven dat het voorkomen en tegengaan van stagediscriminatie topprioriteit is voor u en dat de bereidheid van studenten, scholen en leerbedrijven om mee te denken cruciaal is om een effectieve aanpak stagediscriminatie te ontwikkelen omdat ervaringen van studenten en van de praktijk dan worden meegenomen in de nieuwe aanpak.
- U kunt aangeven dat de aanpak van stagediscriminatie een gezamenlijke opgave is van scholen, leerbedrijven en overheid, waarbij u open staat voor het gesprek over radicale(re) maatregelen zodat we het probleem bij de wortel kunnen aanpakken. U kunt aangeven dat u innovatieve en nieuwe ideeën om stagediscriminatie te voorkomen en tegen te gaan toejuicht.
- U kunt alle deelnemers succes wensen en bedanken voor hun aanwezigheid en betrokkenheid bij de totstandkoming van de landelijke aanpak stagediscriminatie.

Hieronder een overzicht van deelnemers aan de sessie:

Naam	Organisatie	Functie
Persoonlijke levensfeer - bescherming	Friesland College	Beleidsadviseur
Persoonlijke levensfeer - besche	Friesland College	Voorzitter College van Bestuur

Datum
6 september 2022

Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Friesland College	Student
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Friesland College	Student
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Friesland College	Student
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Friesland College	Student
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Friese Poort	Beleidsadviseur
Persoonlijke levenssfeer - besche	SBB	Adviseur
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	SBB	Adviseur
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Arriva (leerbedrijf)	Regiocoördinator
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	MentorProgramma Friesland (leerbedrijf)	Mentor en coördinator niveau ½ studenten
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Zorggroep Alliade (leerbedrijf)	Praktijkopleider
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	Gemeente Leeuwarden	Beleidsadviseur
Persoonlijke levenssfeer	MBO Raad	Projectleider Kennispunt Gelijke Kansen, Diversiteit & Inclusie
Persoonlijke levenssfeer - besch	JOB	Beleidsmedewerker
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	VNO-NCW/MKB-NL	Voorzitter MKB Friesland
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	OCW	Beleidsmedewerker
Persoonlijke levenssfeer - bescherming	OCW	Beleidsmedewerker
Persoonlijke levenssfeer - bescherm	OCW	Beleidsmedewerker

Datum
6 september 2022

Bijlage 2: Overzicht planning proces

Datum	Actie	Communicatie
7 – 21 september	Co-creatie sessies aanpak stagediscriminatie	Mediabericht n.a.v. deelname MOCW aan sessie op 15 september
21 september – 10 oktober	Uitwerking Stagepact, (inter)departementale afstemming en ambtelijke afstemming met MBO Raad, JOB, SBB, VNO-NCW, BVMBO, IvhO, NRTO, FNV, CNV Jongeren AOb, VNG en G4	
Begin oktober	Stagepact voorleggen aan voorlopers op gebied van diversiteit en inclusie voor (vrijblijvend) advies	N.t.b.
10 oktober – 1 november	Bestuurlijke afstemming over Stagepact tussen landelijke partners en MOCW	
14 oktober	Vaststelling werkagenda mbo in MR met aankondiging Stagepact in november	Kamerbrief inclusief gerichte communicatie over de werkagenda voor mbo-studenten
Half oktober	Wetsvoorstel toezicht gelijke kansen bij werving en selectie (SZW) naar de Kamer	
20 oktober	Feestelijke bestuurlijke ondertekening werkagenda mbo	Mediamoment
17 oktober	Kamerbrief Stagepact in staf	
31 oktober	Kamerbrief Stagepact in CWIZO	
11 november	Kamerbrief Stagepact in Ministerraad en naar Tweede Kamer	Persbericht rijksoverheid.nl
14 november	Lancering Stagepact: feestelijke bestuurlijke ondertekening en (mini-) conferentie over onderdelen van de aanpak met en voor leerbedrijven, docenten en studenten	Mediamoment Communicatie gericht op studenten, mbo-instellingen, leerbedrijven, vakbonden en koepels.
November - februari	Implementatie Stagepact waaronder regionale informatiebijeenkomsten	Communicatie voor scholen, leerbedrijven en studenten via website Rijksoverheid, MBO Raad, JOB, SBB, G4